

vihar

OSREDNJA KOROŠKA KNJIŽNICA

62390 RAVNE NA KOROŠKEM

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC R. O.

LETO XXIII ŠTEVILKA 3/4

MAREC—APRIL 1992

POŠTINA PLAČANA

PROTESTNI SHOD

18. marca smo koroški gozdarji organizirali protestni shod kot opozorilo slovenski vladi in drugim odgovornim za brezizhoden položaj gozdarstva in delavcev zaposlenih v tej dejavnosti.

Ob 6. uri zjutraj smo se zbrali na dvorišču tozda TIS Pameče, od koder je krenila mehanizirana kolona naloženih kamionov, drugih gozdarskih strojev in vozil, opremljena s protestnimi transparenti, proti Slovenj Gradcu do Name. Tu je predsednik konference sindikata Dušan Leskovec prebral protestno pismo, ki ga posredujemo javnosti.

Položaj slovenskega gozdarstva je trenutno tam, kamor so ga pripeljale težnje nekaterih političnih strank. Po novih rešitvah in organiziranosti, ne da bi upoštevali že dosežene in uveljavljene principe gospodarjenja z vsemi gozdovi, ki jih sprejema vsa napredna Evropa.

Sprejem Zakona o začasni prepovedi sečnje v nekaterih družbenih gozdovih, nespoštovanje obstoječega Zakona o gozdovih stroke, so povzročili, da je gozdarstvo prišlo v brezizhoden položaj in da bo panoga, ki je vseskozi umno gospodarila, gospodarsko propadla, posledice pa se bodo

Foto F. Jurač

Predsednik konference sindikata GG Slovenj Gradec, Dušan Leskovec (desno) daje izjavo za javnost

pokazale tudi v ekološkem, prostorskem in lesnopridelovalnem kompleksu. Zakon o denacionalizaciji je še dodatno poglobil krizo v gozdarstvu, saj s svojimi določili neposredno prepoveduje gojitev, varstvo in sečnjo na okrog 184.000 ha oziroma 45 % dosedanjih družbenih gozdov v Sloveniji ter zmanjšuje etat za okrog 625.000 m³. Tako bo po sili zakona izgubilo delo okrog 2500 delavcev, istočasno pa bo povzročil takojšnjo likvidacijo nekaterih gozdno gospodarskih organizacij.

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Program gospodarjenja z gozdovi v letu 1992

Čeprav gre za resno temo, spoštovani bralec, v kateri te bomo seznanili z gospodarskimi načrti za leto 1992, mi dovolj, da se malo hudomušno najprej obrnem k našim cenjenim gospodom poslancem. Ne zaradi česar koli, ampak zaradi njihove vpletenosti in tudi odgovornosti, da imamo ali pa tudi nimamo programa gospodarjenja z gozdovi za letošnje leto. Stvar je namreč v tem, da imamo veljavni zakon o gozdovih, ki ga gozdarji moramo spoštovati (zato skrbi naš inšpektor), drugi pa bolj po meri, ki njim ustreza. Imamo tudi že peto ali deseto gradivo, osnutek ali kakor že hočete to imenovati za novi zakon o gozdovih, ki služi za razkazovanje mišic politike nad stroko. Zakon o denacionalizaciji je bil sprejet v tako pomankljivi obliki, da gozdarji skozi njegove tančice ne vidimo ali bomo preživeli ali ne. To je spoznala tudi vlada, ki je za področje gozdarstva sprejela odlok, s katerim je dovolila gozdnogospodarskim organizacijam gospodariti v gozdovih bodočih lastnikov tako dolgo, da jim bodo vrnjeni. Čez nekaj časa je odlok spremenila in ga tako zapletla, to vidimo šele sedaj, da sploh ne vemo, pri čem smo. Naslednja težava je proračun, ki so ga gospodje poslanci sprejeli zadnji trenutek, vsekakor pa že potem, ko smo sestavili že plan številka 5:

Plan št. 1. Nastal je na osnovi sklepa odbora za gojenje in urejanje gozdov, da morajo biti planirana gozdnogospodarska dela v obsegu kot ga predvidevajo 10. letni gozdnogospodarski načrti, za gozdove pod moratorijem tudi varianta z zmanjšanim t.j. nujnim obsegom del.

Plan št. 2. Ko je bil plan št. 1 že izdelan so nas presenetili z zakonom o denacionalizaciji, ki je površine državnih gozdov prepolovil. Potrebno je bilo izdelati nov plan, ki smo ga poslali tudi ministrstvu.

Plan št. 3. Po izidu odloka, ki je dovoljeval gospodarjenje v gozdovih, ki bodo vrnjeni bivšim lastnikom, smo pripravili nekoliko bolj optimistično varianto plana (več dela za delavce gozdnega gospodarstva).

Plan št. 4. Vlada je spremenila odlok pod št. 3 tako, da bi gozdna gospodarstva lahko gospodarila v gozdovih bodočih lastnikov, če bi ti dali zato svoje soglasje. V dvomljivih primerih bi gozdnogospodarske organizacije morale ugotoviti, če zapade gozd v katerem bi želele gospodariti pod zakon o denacionalizaciji tako, da bi zbrale gradivo in ga posredovale pristojnim komisijam za denacionalizacijo, te pa bi sprejele ustrezen sklep. Naslednji problem je, kako določiti ceno lesa na panju in kako zagotoviti, da bo dobil bodoči lastnik ob visoki inflaciji izplačano dejansko (realno) vrednost lesa na panju. Les bi lahko dobil plačan šele takrat, ko bi že imel odločbo s katero mu je vrnjeno v preteklosti nacionalizirano premoženje. Razumljivo je, da so se le redki lastniki pripravljali že sedaj, v tej pravno nedorečeni situaciji o tem pogovarjati.

Plan št. 5. Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano smo poslali plan nujnih gojitvenih in varstvenih del za spomladanska dela (sajenje in varstvo gozdov) za zasebne gozdove in za gozdove, ki bodo po predvidevanju vrnjeni bivšim lastnikom. Po ustnih zagotovilih bodo dobili lastniki plačane sadike, sajenje bi morali opraviti sami oz. ga plačati. Sedaj, ko to pišem, je bil proračun že sprejet, ne vem pa, kaj nam prinaša, morda plan št. 6.

Morda je videti to nenehno prilagajanje planov novim predpisom in razmeram smešno, pa ni, namreč vsaka sprememba plana povzroči veliko dela in stane dosti denarja. In če že ne spoštujete našega dela vi, ki ste odgovorni za sprejemanje zakonov, potem spoštujte denar, ta je tudi vaš.

Opisane težave pri planiranju so seveda le signal, ki opozarja na kritično stanje naše gospodarske panoge. Prava težava problema, ki je predvsem v socialni ogroženosti zaposlenih v gospodarstvu, se kaže tudi skozi plan, ki nima realne podlage.

Plan gojenja, varstva in urejanja gozdov

Za sedanje še državne gozdove so izdelani trije plani: za gozdove, ki bodo verjetno ostali v lasti države, za gozdove, ki

so bili v preteklosti last veleposestev in bodo verjetno vrnjeni bivšim lastnikom in za gozdove, ki so bili odvzeti kmetom in jim bodo po zakonu o denacionalizaciji verjetno kmalu vrnjeni. Namen takšne sestavitve plana je v čim bolj realnem predvidevanju obsega dela, ki ga bodo opravili delavci gozdnega gospodarstva. V državnih gozdovih naj bi gospodarili v celoti na osnovi gozdnogospodarskih načrtov enot, v gozdovih veleposestev bi bila gojitvena dela omejena na nujni obseg, dela pa naj bi opravljali delavci gozdnega gospodarstva, na delo v gozdovih, ki bodo vrnjeni kmetom nismo računali. Že sedaj pa lahko ocenim, da je vprašljiva ocena površin gozdov, ki naj bi ostali lasti države, da je verjetno precenjen obseg del, ki naj bi jih opravili v gozdovih veleposestev in da bo iz proračuna plačano manj kot je bilo v preteklem letu. Na kratko povedano, predvidevam, da bo prihodnost slabša kot smo predvideli v planu. Za zasebne gozdove je zasnovan plan na bolj realnih osnovah. Plan nujnih del obsega približno 2/3 obsega del, ki so predvidena v gozdnogospodarskih načrtih. Predvidevam, da dobršen del plača država, da bodo lastniki opravili sami cc. 60–70 % del, drugo pa delavci gozdnega gospodarstva.

S planom nujnih gojitvenih del želimo zagotoviti: da bi se površine pripravljene za sadnjo ne zaplevile, da bi že posajeni sadiki ne zadušili plevel, da se iz mladovj ne bi razvile smrekove monokulture, da bi zagotovili kvalitivne sestojne zasnove, ki so pogoj za stabilen in donosen gozd. Ne le strokovna vest ampak tudi pogodba o financiranju gojitvenih in varstvenih del, ki jo bo podjetje sklenilo z ministrstvom zahteva, da so za vse objekte na katerih bomo opravljali gojitvena dela izdelani detaljni gojitveni načrti.

Z nujnimi varstvenimi deli moramo gozdove preventivno zavarovati pred škodljivci in zaščititi dosedanja vlaganja (n.pr. pred lubadarjem, divjadjo). Posebna in nova naloga je ugotavljanje škod po divjadi, ki je eno od izhodišč za načrtovanje gospodarjenja z divjadjo.

Urejanje gozdov bo potekalo v normalnem obsegu v gozdpodarski enoti Radlje levi breg. Poleg rednih ureditvenih del bo potekalo fitocenološko karitiranje, dodatno novo obsežno delo je pripravljeno informacij o denacionaliziranih gozdovih in ureditev teh gozdov.

Kot sem že na začetku povedal so številke o planiranih delih negotove, zato jih sedaj še ne bom prikazal ampak bom storil v eni prihodnjih številkih Viharnika, ko bodo bolj verjetne.

Karel Zagorc

KADROVANJE

V negotovih razmerah, v katerih se nahaja gozdarstvo, predstavlja eno bistvenih vprašanj: število zaposlenih. Glede na obseg dela moramo to število zmanjšati. Od 738 delavcev v decembru 1990 je bilo 31. 12. 1991 v GG zaposlenih še 629 in 31. 3. 1992 599. Kje je tista meja, kjer se bo to ustavilo, je težko ugotoviti. Nekoliko bolj znano in gotovo je število delavcev, ki bi lahko kandidirali za delovna mesta v bodoči območni gozdarski upravi. Proizvodna gozdarska organizacija naj bi zaposlila ostale delavce. Ta bo morda zaposlila 100 ali v najboljšem primeru 200 delavcev. Še vedno bi torej vsaj polovica naših delavcev ostala brez zaposlitve. To bodo predvsem delavci s srednješolsko in nepopolno srednješolsko izobrazbo ekonomske in gozdarske usmeritve. Število delavcev, ki so danes na čakanju oz. so opredeljeni kot trajni viški, je manjše kot zahteva naš sindikat, ki nam očita počasno in neučinkovito ukrepanje.

V teh dveh negotovih letih smo poskušali čim bolj redno poskrbeti za socialno varnost delavcev, iskali smo možnosti, ki so za delavce najbolj ugodne. Eden takih predlogov je uvajanje sezonskega dela za delavce, ki so vezani na teren. Usoda naših delavcev je odvisna od izvajanja Zakona o denacionalizaciji.

Majda KLEMENŠEK

ZASKRBLJENA OBRAZA

Od kod vzeti denar za gozdne ceste, je bila tema zaskrbljenega pogovora Bogdana Kutina, direktorja Gradenj pri Gozdnem gospodarstvu v Slovenj Gradcu in novopečenega predsednika Liberalnih demokratov dr. Janeza Drnovška na nedavnem obisku na Koroskem. Posnetek F. Jurač

Mesnina Otiški vrh:

»Težave, ki jih bomo morali premostiti . . .«

V mlekarstvu in v mesni predelovalni industriji zadnje čase prihaja do težav. Kupna moč pada, zaloge pa se kopičijo. Tudi pri mesnini na Otiškem vrhu čutijo težave, kakšne pa so te težave pa je o njih spregovoril direktor Mesnine Franc Javornik: »Največje težave, ki konkretno vplivajo na naše delo in poslovanje so težave finančne narave, to pa pomeni, da se je odrazilo v našem poslovanju neplačevanje, dolgi plačilni rok, nespoštovanje plačilnih pogojev, kar seveda vpliva na naše delo, na poslovanje in na zmožnost plačevanja našim dobaviteljem, na našo zmožnost finansiranja naše proizvodnje na sploh.«

KMETJE OZIROMA REJCI ŽIVINE NEGODUJEJO, KER MORAJO ČAKATI NA PLAČILO ODDANE ŽIVINE EN MESEC. KJE IN KAKŠNE SO TU TEŽAVE?

»Mi smo pri pretoku denarja vezani na finančna sredstva, ki jih dobimo od naših kupcev, to pa je glavni vzrok zaradi katerega mi nismo sposobni plačevati odkupljeno živino prej kot v mesecu dni. Za odkup živine imamo dogovorjen rok s kmetijskimi zadrugami, ki so odkupovalci živine na posameznih področjih. Mi smo odkupovalec te živine od

Direktor Mesnine Otiški vrh Franc Javornik: do konca leta ne vidim bistvenih rešitev . . .«

zadruge in z zadrugami imamo mi dogovorjene plačilne roke 30 dni, nad rok 30 dni priznavamo in plačujemo zamudne bančne obresti, zakar smatramo, da so do teh obresti kmetje upravičeni. Na drugi strani pa moram povedati, da imamo zelo velike težave pri naši prodaji mesa, mesnih izdelkov in pa pri izterjavi za to prodano blago. Na količinsko prodajo vpliva padec življenjskega standar-

da. Za ilustracijo lahko povem, da smo v lanskem letu z dosti več truda in vlaganja uspeli prodati svežega mesa 20 odstotkov manj kot pa predhodno leto.

Tudi za letošnje leto situacija ni bistveno drugačna, ker je poleg tega, da je standard močno padel, da je denarja tudi pri naših kupcih vedno manj, da je oskrba naših prebivalcev dokaj visoka, kar dopušča sedanji sistem nadzora in inšpekcijske in finančne kontrole. Vse te težave s katerimi se soočamo mislim, da se do konca letošnjega leta ne bodo bistveno popravile. Zgodi se lahko obratno, da tudi mi ne bomo več sposobni plačevati obresti za zamudo plačil nad 30 dni in, da bodo ti plačilni roki še daljši. To vem, da bo po drugi strani pomenilo odliv živine na druga območja, vršile se bodo razne preprodaje, ostale oblike trgovanja, ki bodo šle mimo nas, ampak žal kljub temu mi na sedanji način ob sedanji nelojalni konkurenci, ki se pojavlja od strani privatnega sektorja in pa kot sem že rekel samooskrbe mi ne bomo sposobni plasirati mesečno vse odkupljene živine, kar je nam sedaj uspevalo. Če lahko še ponovno poudarim, mi še vedno tako kot v preteklosti pa tudi za v naprej bomo sposobni odkupiti vso ponujeno živino ne glede na kvaliteto, ne glede na klaso in starost in jo pač v tem roku, ki sem ga prej omenil tudi plačujemo. Za naprej pa menim, da bodo lahko bolj stabilne razmere na sploh v državi, urejena zakonodaja, urejen sistem finančnih tokov in ostala zakonodaja, ki vpliva na poslovanje vsega gospodarstva na sploh, ne samo naše dejavnosti. Če bo vse to urejeno smo tudi mi na dobri poti, da bomo izkoristili zakonske možnosti in poslovanje prilagodili tem razmeram in tem pogojem, kar mislim, da imamo dobro podlago za to.«

F. Jurač

FRANŠIZING — KAJ TO JE?

Novi pogoji in možnosti gospodarjenja, ki jih na kratko imenujemo tržno gospodarstvo, še prav posebej pa otežene in omejene možnosti poslovanja v prostoru bivše Jugoslavije silijo gospodarstvenike v nove rešitve. Ena takih možnosti in oblik nastopanja na trgu je tudi franšizing. In prav o franšizingu se tudi v Lesni v zadnjem času precej razpravlja. Zato ne bo odveč, če s tem prispevkom poskušam opredeliti nekatere pojave in spoznanja in sistemov franšizinga.

Franšizing je najbolj intenzivna oblika sodelovanja neodvisnih podjetij. Bistvena značilnost franšiznih sistemov je vertikalna delitev dela. Partnerja si ne konkurirata, ampak se dopolnjujeta. Franšizing je poslovna filozofija, s katero je povezana uspešnost in prvenstvo enega partnerja s samostojnostjo in podjetniško sposobnostjo večih drugih partnerjev. Sproščena podjetniška iniciativa v Sloveniji, omajen položaj in rast velikih gospodarskih sistemov pri nas, so pravi pogoj in okolje za razmah franšizinga.

Franšizing se je najprej razvil v poslovni praksi v Združenih državah Amerike, med obema svetovnima vojnima pa tudi v Franciji in nekaterih drugih evropskih državah. Uspešnost podjetnikov, ki so vključeni v franšizing sistem, je potrjena, zato se franšizing povsod po svetu hitro širi. Franšizing se

masovno pojavlja posebno v hotelirstvu, v restavracijah s hitro pripravljeno hrano, pri prodaji in servisiranju vozil, prodaji naftnih derivatov, brezalkoholnih pijač in nasploh v trgovini na drobno.

Franšizing je pogodbeno razmerje in kot tako pomeni obliko poslovnega sodelovanja med pravno neodvisnimi gospodarskimi subjekti. Na osnovi pogodbe dajalec franšizinga odstopi pravico do uporabe zaščitene konkurenčne prednosti, ki jih je sam razvil, ali drugače pridobil. Pridobitelj franšizinga se vključuje v poslovni sistem tako, da pridobi pogodbene pravice in na tej osnovi sam, neodvisno vodi posle ob pogodbeni kontroli dajalca franšizinga. Pogodba je praviloma trajnejša in pomeni medsebojno poslovanje, ki vsebuje elemente licenčnega, zastopniškega, distribucijskega, naložbenega in drugih oblik poslovanja. Tipični pridobitelji franšizinga so male organizacije in podjetniki, ki so kapitalno in osebno angažirani za posredovanje blaga ali storitev končnim porabnikom. Samostojnost jemalcev je omejena le s pravili sistema franšizinga, ki zahteva enoten koncept poslovanja, skupno blagovno oziroma storitveno znamko, enotno pojavno obliko, skupno marketinško strategijo in enoten koncept razvoja. Vsem pa je zagotovljena enotna poslovna politika.

Prejemniki franšizinga za storitve, ki jih ponuja dajalec, plačujejo nadomestilo v obliki začetne pristopnine in v obliki rednih mesečnih nadomestil glede na ustvarjeni promet (royalitis).

Za sistem franšizing se mora odločiti dajalec, ki mora predhodno temeljito pretehtati prednosti in slabosti sebe in novih odnosov v predvidenem franšizingu. Odločitev je vsekakor strateška. Cilji pa morajo biti izraženi kot enotni odnos do trga z visoko stopnjo kakovosti, intenzivni marketing, visok poslovni ugled in sposobnost dajalca franšizinga za nenehno izboljševanje vrednostnega sistema.

Franšizing sisteme je mogoče uvesti v že uspešnih poslovnih sistemih z ustrezno decentralizacijo poslovnih funkcij. Predvsem pa morajo v takih podjetjih sprejeti opredelitev za ekspanzijo že dobrega tržnega deleža, za racionalizacijo poslovanja, se pravi za povečanje konkurenčnosti. Primerno je, da odločitvi za postavitve franšizing sistema najprej sledi razvitje pilotskega projekta. To je pomembno tudi zaradi odgovornosti, ki jo ima dajalec do pridobitelja franšizinga, saj mora za uspeh projekta prvenstveno jamčiti dajalec, to je že vpeljan in renomiran poslovni subjekt.

P. Petrovič

Povzeto po članku Bojana Pečenka:
Načrtovanje franšizing sistemov iz revije
Podjetje in delo št. 2/91

KROJENJE GOZDNIH SORTIMENTOV

(Nadaljevanje
iz št. 2/92)

Pri sortimentih s korenovcu ne merimo koničnosti na samem korenovcu, ampak tam ko korenovec preneha, podobno kot pri krivosti in ovalnosti.

— Ovalnost pomeni, da deblo ni okroglo temveč eliptično. Merimo oba premera, poiščemo razliko $O = D - d$. Stopnjo ovalnosti pa izražamo v razmerju do večjega premera. $0\% = 0:D$. Do 10% ovalnosti ne šteje.

— Zavitost pomeni, da lesna vlakna ne potekajo zaporedno z vzdolžno osjo debela, temveč zavijajo levo ali desno. Merimo največje odstopanje poteka vlaken od smeri osi sortimenta na dolžini 1 m v cm. Stopnjo zavitosti izražamo v razmerju do premera debela na mestu merjenja. Zavitost do 5% ne šteje. Zavitost je občutna napaka pri žagarskih hloilih, majhna zavitost je do 1/10 premera, srednja do 2/10 in velika nad 2/10 premera.

— Naprava črnjava, to je del čela okoli srca pri listavcih, ki je bolj ali manj temno obarvan, nepravilne oblike ločeno. Zdrava, svetla naprava črnjava precej neenakomerne barve, ki je le estetska napaka naravna ali temno obrabljen naprava črnjava, ki je lahko že tehnična napaka. Zvezdasta naprava črnjava (pogosto kombinirana z naravno), ki pa je huda tehnična napaka. Merimo srednji premer z upoštevanjem koncev korakov naprave črnjave ter aritmetične sredine premerov naprave črnjave na dveh delih sortimenta. Stopnja je odraz srednjega premera določene vrste naprave črnjave do premera sortimenta.

Hlodi za furnir iglavcev F

— Hlodi za furnir se izdelujejo iz vseh vrst oblovine iglavcev, ki se oblikujejo s teksturo in barvo lesa, ki je primerna za izdelavo furnirja.

— Mere

Hlodi se krojijo v dolžinah od najmanj 2 m in več, dolžina rasti po 25 cm, srednji premer hloda je najmanj 35 cm.

Kvaliteta za F

Splošni pogoji

Hlodi morajo biti zdravi, ravni, ravnih vlaken, pravih srca, pravih letnic, naravne barve s srcem v sredini, brez grč, ovalnosti, zimavosti in mušičavosti. Širina letnic mora biti taka, da so najmanj tri letnice na 1 cm.

Dovoljene napake za F

Dovoljujejo se sledeče napake

— Grče in ostale napake če so razporejene v vencu tako, da se preostali deli lahko uporabijo za furnir.

— Grčice neomejeno, ena zdrava mala grča premera 20 po dolžinskem metru.

— Ravna razpoka, ki gre skozi srce na enem koncu hloda dolžine do 1/2 srednjega premera.

— Enostrana zakrivljenost; višina loka 2% od dolžine hloda.

— Koničenost do 3% večjega premera.

Na enem hlodu je dovoljeno največ 3 (troje) napak.

Idzelava in dobava

Svež les brez lubja, dobava v roku, ki se definira s sporazumom. Hlodi za furnir se označujejo s črko F.

Hlodi za furnir se izdelujejo iz vseh vrst oblovine iglavcev, ki se oblikujejo s teksturo in barvo lesa, ki je primerna za izdelavo furnirja.

Hlodi se krojijo v dolžinah od najmanj 2 m in več, dolžina rasti po 25 cm. Srednji premer hloda je najmanj 30 cm.

Kvaliteta z L

— Splošni pogoji

Hlodi morajo biti zdravi, ravni, ravnih vlaken, pravih srca, pravih letnic, naravne barve s srcem v sredini, brez grč, ovalnosti, zimavosti in mušičavosti.

Dovoljene napake za L

Dovoljujejo se sledeče napake

— Grče in ostale napake če so razporejene v vencu tako, da se preostali deli lahko uporabijo za furnir.

— Grčice neomejeno, dve zdravi mali grči premera 20 mm po dolžinskem metru.

— Ravna razpoka, ki gre skozi srce na enem koncu hloda dolžine do 1/2 srednjega premera.

— Enostrana zakrivljenost; višina loka 2% od dolžine hloda.

— Koničenost do 3% večjega premera.

Na enem hlodu je dovoljeno največ 4 (štiri) napake.

(Nadaljevanje iz 4. strani)

Izdelava in dobava

Svež les brez lubja, dobava v roku, ki se definira s sporazumom.

Hlodi za furnir tega kvalitetnega razreda se označujejo z L.

Hlodi za žago (žagovci).

Hlodi za žaganje se izdelujejo iz oblovine iglavcev, ki je sposobna za žaganje.

Mere

Dolžine za smreko in jelko so:

A razred 4,0 rastejo po 50 cm

B razred 4,0 rastejo po 50 cm

C razred 4,0 rastejo po 50 cm

Od skupne količine dobavljene hlovdine je dovoljeno do 20 % A, B in C razreda v dolžinah 3 m (ali pa od 3 m do 3,50 m).

Dolžine za bor in macesen

A razred 3,0 m rastejo po 50 cm

B razred 2,5 m rastejo po 50 cm

C razred 2,0 m rastejo po 50 cm

Od skupne količine dobavljene hlovdine je dovoljeno do 20 % A razreda dolžine od 2,5 do 3 m.

Srednji premer je:

Za A razred najmanj 25 cm

Za B razred najmanj 20 cm

Za C razred najmanj 20 cm ali 17–19 cm, če so A razreda.

Klasifikacija

Hlodi za žago iglavcev se razvrščajo v 3 kvalitetne razrede.

Hlodi A razreda

Splošni pogoji

Hlodi morajo biti zdravi, ravni s srcem, brez grč, izboklin, ravnih vlaken, brez kolesivosti, zimavosti in mušičavosti.

Dovoljene napake:

— Zdrave vrasle grčice in male grče do 20 cm premera neomejeno, srednje grče ali venec grč, 1 grča do premera 40 mm po dolžinskem metru. Nezasle ali delno zasle in gnile grčice neomejeno, male grče ali venec, 3 grče do 20 cm premera na dolžinski meter.

— Modrina do 1 cm globine

— Vse napake v srcu do 1/10 premera

— Rane nezasle globina do 1/20 premera

— Sončne pokline globine do 1/20 preme-

ra

— Čelne razpoke do 1/2 premera

— Enostranska zakrivljenost, višina loka do 3 % dolžine hloda.

— Koničnost do 4 % večjega premera

— Žlebavost je lahko na tanjšem koncu do 5 % srednjega premera

— Ovalnost do 20 % srednjega premera

— Dovoljeno je vraslo lubje

— Dovoljena je mala zavrtost lesnih vlaken

Hlodi B razreda

Splošni pogoji

Hlodi morajo biti zdravi

Dovoljene napake

— Zdrave, vrasle grčice, male in srednje grče do 40 mm neomejeno, velike grče ali venec grč, 1 grča do 60 mm premera na tekoči meter

— Nezasle, delno zasle in gnile grčice in male grče neomejeno, srednje grče ali venec, 3 grče do 40 mm premera na tekoči meter

— Rjavost v srcu čela hloda do 1/4 premera na periferiji do globine 1/4 premera hloda

— Ravne nezasle globine do 1/10 srednjega premera

— Sančna pokline, globina do 1/10 srednjega premera

— Čelne razpoke, na enem ali dveh čelih do skupne dolžine srednjega premera hloda

— Enostranska zakrivljenost, višina loka do 3 % dolžine hloda

— Koničnost do 6 % večjega premera

— Žlebavost in vraslo lubje dovoljeno

— Ovalnost neomejena

— Srednja zavrtost lesnih vlaken

— Dvojno srce razmak med centri src ne sme biti večji od 1/4 srednjega premera

— Smolnice neomejeno

— Mehanične poškodbe, dve, globina za vraslo poškodbo je lahko do 1/10 srednjega premera.

Hlodi C razreda

Hlodi C razreda lahko imajo večje napake kot B razreda s tem, da je najmanj 50 % lesne mase hloda sposobne za rezanje, odnosno gniloba v smer hloda sme biti največ do 1/2 premera, da na periferiji čela (obodu) največ do globine 1/5 premera, upoštevajoč pri tem poprečju na obeh čelih.

Ostale vrste iglavcev

Za ostale vrste iglavcev se uporabljata standard z dimenzijami za bor in macesen.

Hlodi se dobavljajo v lubju čez celo leto na mehanizirano skladišče ali po posebnem odgovoru.

Označbe za hlode za A, B, C

Drogi

Drogi so oblovin, ki se uporablja za droge za elektrovođe in telefonijo.

Drogi se izdelujejo iz vseh vrst hrasta (razen cera) pravega kostanja, akacije, jelke, smreke, macesna, bora.

Drogi za impregnacijo (hrast) morajo biti dobavljeni najkasneje v 90 dneh.

Kvaliteta

Drogi morajo biti zdravi, s srcem, z malo grč, slepic, zavrtosti, brez poklin, kolesivosti in rofov od insektov. Na dolžini 2 m od vrha morajo biti drogi popolnoma zdravi.

Dovoljene so napake:

— Zakrivljenost, če se tetiva med središčema obeh čel nahaja znotraj debla.

— Zavrtost lesnih vlaken je lahko srednja

— Smolnice do površine 15 cm²

— Ekscentričnost srca ne sme biti večja od 1/20 premera droga v odnosu na središče droga

— Rdeče srce in modrina se pri smreki in jelki dovoljuje, pri boru in macesnu pa ne.

— Poškodbe od insektov, največ 3 rovi premera na 1 m dolžine.

— Na 1,5 m od vrha 3 srednje velike grče.

Mere

Mere so podane v tabeli

Debelina se meri na 30 cm od vrha droga brez skorje.

Dolžina	najm. list.	premer igl.
6	0,12	0,15
7	0,12	0,15
8	0,13	0,16
9	0,14	0,16
10	0,15	0,17
11	0,16	0,17
12	0,17	0,18
13	0,19	0,19
14	0,18	0,19
15	0,19	0,20
16	0,20	0,21

Dovoljena odstopanja

— Po dolžini

Za droge do 9 m + 5 cm

Za droge nad 9 m + 10 cm

— Po premenu

Za droge do 9 m + 1 cm

Za droge nad 9 m + 2 cm

Drogi se dobavljajo po m³

Kombinirana oblovin

Zaradi prevoza dolgih sortimentov se lahko smiselno kombinirajo sortimenti v enem komadu, ki ga imenujemo kombinirana oblovin. Zaradi sprejemanja na skladiščih (dozirna miza) kombinirana ne sme biti daljša kot 12 m

Kombinirana oblovin se označi s K in pri izmeri smiselno vpiše vrsta sortimentov po dolžini in volumen takoj za črko K v oklepaju.

N.pr.: K(F A) ali K(F B, cel).

MITJA JANDL

Foto F. Jurač

Zeleni pas mesta slovenj Gradec

Uvod

Nagel razvoj moderne industrije, družbene spremembe in razvoj mesta Slovenj Gradec že ogrožajo okolje, še bolj pa ga bodo v prihodnje. Slabšanje kvalitete okolja vidimo predvsem v:

- slabšanju kvalitete zraka in vode,
- onesnaženosti okolja, še zlasti ravninskih in primestnih gozdov ter obrežij rek in potokov,
- opravljenih in nameravanih krčitvah gozdov v bližini mesta za potrebe urbanizacije in infrastrukture,
- še posebej so ogrožene manjše skupine dreves in grmov, ki po zakonu o gozdovih niso gozd, so pa pomemben krajinski element in biotop prosto živečih živali. Z njimi lahko lastniki počenjajo, kar hočejo in kar pogosto ni v skladu z javnim interesom,
- gradnji posameznih hiš in nastajanju manjših zaselkov na lokacijah, kamor ne sodijo (pozidave sredi večjih kmetijskih kompleksov).

Z namenom, da bi okolje mesta kar najbolj ohranili in z njim čim bolje gospodarili predlagamo, da skupščina občine sproži postopek za razglasitev zelenega pasu mesta Slovenj Gradec.

Zeleni pas mesta Slovenj Gradec

Obsegal naj bi bližnje gozdove, kmetijska in druga zemljišča, ki obdajajo mesto in oblikujejo njegov izgled. Celotni prostor je elipsaste oblike in z daljšo osjo JV-SZ, dolgo ca 4 km in krajšo osjo dolgo ca 3 km ter površino 10 km².

Zeleni obod mesta obsega naslednje prostorske enote: Rahtel s Proglom, Stari grad, severozahodni del Dobrave s Homcem, gozd na legenski terasi do Sv. Jurija (Borovnikov gozd) in Gradišče (nad Fekrom).

Opis posameznih gozdov, pomen in ogroženost

1. DOBRAVA S HOMCEM je velik ravninski gozd, ki se v smeri severozahod-jugovzhod vleče vzdolž Mislinjske doline. Na severozahodu se dotika mesta Slovenj Gradec sicer pa je na obeh straneh obdana s prostranimi kmetijskimi zemljišči. Ob Dobravi, deloma tudi v njej, so manjši inicialni zaselki, razna infrastruktura: energetski vodi, vodovodi, letališče, odlagališče odpadkov i. dr. Del Dobrave, ki leži v neposredni bližini Slovenj Gradca bi lahko postopoma uredili v primestni gozd. Zaradi številnih posegov za potrebe kmetijstva, urbanizacije, komunalnih dejavnosti in infrastrukture je Dobrava močno ogrožena.

2. GOZD NA LEGENSKI TERASI (Borovnikov gozd) porašča ježo med dnem Mislinjske doline in ca 40 m višjo legensko teraso od tovarne usnja do cerkvice sv. Jurija, kjer se razširi in preide v prostrano Golavabuko. Gozd in travniki ob Mislinji so priljubljeno sprehajališče. Predvidena obvoznica bo gozd ločila od mesta, zaradi gradnje ceste bodo posekali precejšen del tega že tako malega gozda.

3. Srednji del Mislinjske doline zapira strmo GRADIŠČE (512 m), ki za namene rekreacije zaradi strmine in

lokacije kmetijskih objektov na samem vrhu ni posebej primerno. Je pa zanimiv krajinski element, ki daje spodnji Mislinjski dolini značilno podobo. Ni ogroženo.

4. Na severozahodu oblikujeta panoramo Slovenj Gradca RAHTELOV VRH IN STARI GRAD. Rahtelovemu vrhu dajejo posebno vrednost lep razgled, grebenska pot in urejeno smučišče. S kulturno dediščino je bogat Stari grad.

Zaradi strmega reliefa in oddaljenosti so poti zahtevnejše, dostopi pa daljši. Nekateri predeli so ogroženi zaradi predvidenih sprememb namembnosti gozdnih površin v gradbene parcele.

Iz dolgoročnega plana občine Slovenj Gradec

Iz dolgoročnega plana občine Slovenj Gradec povzemamo nekaj stvari, ki so pomembne za obravnavani predel:

— plan ne obravnava zelenih površin niti ne omenja zelenega pasu.

Onesnaženost zraka

Slovenj Gradec je v 3. območju onesnaženosti zraka. Vzrok je neugodna lega v kotlini in inverzija, ki zadržuje hladen in onesnažen zrak v dolini.

Prometnice

Predvidena obvoznica mimo tovarne usnja bo močno posegla po Borovnikovem gozdu in uničeno bo sedanje priljubljeno sprehajališče.

Kulturna dediščina

Mesto in okolica sta bogata s številnimi kulturnimi spomeniki.

Zasnove poselitve

Mesto se bo širilo na gozdna (Podgorska cesta in Progl) in kmetijska zemljišča prve razvrstitve.

Agrarne in vodnogospodarske ureditve na tem območju niso predvidene.

Zaključek in predlogi

Slovenj Gradec se bo naglo širil. Da bi okolje primereno zaščitili ter s tem zagotovili kvalitetno bivalno okolje sedanjemu in prihodnjim rodovom, predlagamo, da se razglasi zeleni pas mesta Slovenj Gradec:

1. Skupščina občine Slovenj Gradec naroči izdelavo strokovnih podlag za določitev zelenega pasu mesta Slovenj Gradec in gospodarjenje z njim,

2. do razglasitve zelenega pasu sprejme začasne sklepe:

a) spremembe namembnosti kmetijskih in gozdnih zemljišč so možne le v skladu s prostorskim planom občine, kjer morajo biti točno locirane in opisane,

b) širjenje mesta in gradnja infrastrukture je možna le na osnovi zazidalnega načrta; brez tega posegi niso možni,

c) posegi v gozdni rob, skupine dreves ali grmov, ki po zakonu o gozdovih niso gozd, so možni le s soglasjem strokovne komisije, ki jo imenuje skupščina občine.

Karel ZAGORC

Še enkrat o kolektivnem zavarovanju

V februarski številki VIHARNIKA ste lahko prebrali obvestilo o pogojih in zavarovalnih vsotah za kolektivno zavarovanje.

Glede na visoko inflacijo, ki je predvidena za letošnje leto, je zavarovalnica predlagala povečanje zavarovalnih premij za 14 %. To pa pomeni, da se bodo zavarovalne vsote mesečno dvigale v skladu z rastjo življenjskih stroškov.

Tako bo od aprila dalje vsak delavec plačal 122 tolarjev, podjetje pa 254 tolarjev. Taka višina premije bo celo leto enaka.

Pogodbe oz. zavarovalne police smo sklenili tako, da veljajo novi pogoji od februarja dalje, zato bomo v aprilu naredili poročun za februar in plačali premijo za januar še po starih osnovah.

Ida ROBNIK

Direktor mariborske mlekarne Alojz Zajšek izroča Viktorju Konečniku priznanje za največ oddanega mleka v letu 1991

Priznanje za oddano mleko je prejel tudi Franc Gams iz Šmartna

Proizvodnja mleka in mesa

Na področju TOZD Ledina Slovenj Gradec je bilo v letu 1991 v prirejo in odkup mleka vključenih 615 kooperantov, pogodbeno pa je bilo vpisanih 2682 krav.

Največji proizvajalec mleka v letu 1991 je bil Viktor Konečnik, po domače Apačnik iz Vrh. Oddal je 198.247 l mleka, sledi Milan Štumpfl, po domače Breznik iz Podgorja, ki je oddal 142.559 l, tretji je Franc Gams, Lenart iz Šmartna z 114.144 litri oddanega mleka.

Odkup goveje živine v letu 1991 je znašal 387,5 ton, kar je za 12,6% manj kot v letu 1990 in je tako plan izpolnjen 79,9%.

Največ pitancev je v lanskem letu oddal Vinko Vranjek iz Šmartna in sicer 20.325 kg žive teže oz. skupno kar 42 pitancev.

Pri kombinirani proizvodnji v letu 1991 je Albert Verdnik iz Šmiklavža oddal 49.804 l mleka ter za 4.899 kg pitancev, sledijo Katarina Knez, Sp. Kotnik iz Zg. Razborja ter Pavel Juvan, Rštovnik iz Spodnjega Razborja.

F. J.

Kako pridelati veliko krompirja

V Sloveniji pridelujemo krompir na 30.000 ha njiv, kar predstavlja 12% vseh njivskih površin. Pridelki po hektarju so dokaj nizki, saj znašajo komaj nekaj več kot 14.000 kg.

V deželah, kjer imajo za pridelovanje krompirja najboljše pridelovalne pogoje (severozahodna Evropa), znašajo pridelki tudi do 80.000 kg po hektarju.

V Sloveniji bo potrebno v naslednjih letih površine, ki so bile doslej namenjene za pridelovanje krompirja, zmanjšati in jih uporabiti za pridelovanje drugih poljščin, ki jih v državi primanjkuje (pšenica, koruza itd.). Z uporabo pravilne tehnologije bo potrebno povečati hektarske pridelke in tako na manjših površinah pridelati več krompirja. Tudi Koroška je bila nekoč znano področje v pridelovanju krompirja. V zadnjem času pa so le v občini Dravograd obdržali in razširili pridelovanje semenskega krompirja. Povsod drugod pa se pridelki bistveno ne ločijo od slovenskega povprečja. Čeprav v naših krajih te kmetijske kulture ne bomo širili, saj bo govedoreja še vedno ostala poglavitna kmetijska dejavnost, pa je kljub temu potrebno poskrbeti, da bodo razlike med dejanskim in dosegljivim pridelkom čim manjše.

V tem sestavku bomo opisali le nekaj ukrepov, ki bistveno vplivajo na višino pridelka.

Izbira sorte

Od pravilne izbire sorte je precej odvisen pridelek merkantilnega krompirja.

Priporočene sorte zgodnje:

JAERLA: meso je svetlo rumeno, kožica svetlo rjava, in primerna za daljše skladiščenje, nagnjena h gomoljčasti kahlitvi.

ULSTER: meo belo, kožico svetlo rjava, zelo rodovitna, primerna za zgodnji izkop.

SASKIA: svetlo rumeno, kožica rjava rumena, srednje rodovitna, ni primerna za skladiščenje.

RESY: svetlo rumeno meso, kožica svetlo rjava, zelo rodovitna, ni primerna za daljše skladiščenje.

TONE: meso svetlo rumeno, kožica rjava, rodovitnost velika, ni primerna za skladiščenje.

V zadnjih letih selekcijske postaje v Evropi vzgajajo vedno nove sorte, ki so po svojih lastnostih boljše od starih. Cilj selekcije je namreč v tem, da vzgojimo gomolje, ki bodo dajali več pridelka, da bodo bolj okusni in bolj odporni proti boleznim in škodljivcem. Žal so večkrat uspehi skromni, saj se na novih sortah, ki so sicer rodovitnejše, pojavljajo nove, doslej še neznane bolezni (razni virusi itd.).

Srednje pozne in pozne srote:

DESIREE: meso svetlo rumeno, kožica rdeča, rodovitnost zelo velika, v skla-

dišču srednje trpežna, primerna za ozimnico.

SANTE: meso svetlo rumeno, kožica svetlo rumena, rodovitnost zelo velika, skladiščenje dobro prenaša, primerna za ozimnico.

ROMANO: meso je belo, kožica je rdeča, rodovitnost je zelo velika, trpežna primerna za ozimnico.

Skladiščenje semena

Gomolje, ki jih bomo spomladi posadili, je potrebno pravilno skladiščiti. Skladiščenje traja včasih zelo dolgo; pri semenskem krompirju tudi 9 mesecev in več.

Gomolj je del rastline. Zato je povsem naravno, da diha in ko se postara, začne kaliti.

Dovzeten je za izhlapevanje, napadajo ga tudi različne bolezni itd. Zaradi tega je potrebno poskrbeti za ustrezne razmerje, ki bodo omogočile, da bo krompir zdrav, da bodo gomolji ob saditvi pravilno zbudeni in nakaljeni. V skladišču, kjer hranimo gomolje za spomladansko setev, mora znašati temperatura 4 do 5 stopinj Celzija. Če se temperatura zniža na 0 stopinj, ali če naraste na 15 stopinj in več, začnejo gomolji intenzivno dihati. Pri tem se sprošča toplota. Če ostaja krompir dalj časa pri tako nizkih oz. visokih temperaturah, gomolji kasneje slabo kalijo.

Poleg temperature pa je zelo pomembno, da je v skladišču dovolj zraka. En vagon krompirja pri dihanju porabi toliko kisika, kot 20 KW peč. Zaradi tega je potrebno skladišče, kjer hranimo krompir tudi v zimskem času pogostokrat zračiti. Relativna vlažnost prostora naj bo vsaj 80%.

(Nadaljevanje iz 7. strani)

Siljenje

Gomolje je potrebno pred saditvijo nakaliti. Pravimo, da krompir »silimo«. En mesec pred saditvijo gomolje položimo v plitve zaboje, le te pa postavimo na svetel prostor. Zaboje parkrat obrnemo in gomolje preložimo. Kaliči morajo biti kratki in zelo močni. Tako nakaljen krompir v zemlji hitreje kali, vznik je enakomernjši in kar je najpomembnejše, gomolji so bolj odporni na spomladanski mraz in hladno zemljo. S tem načinom zagotovimo hitro rast in bujnost cime, torej količino in kakovost pridelka. Večkrat se postavlja vprašanje, ali gomolje za saditev lahko režemo. Sajenje rezanih gomoljev navadno ne priporočamo, saj se pri takem načinu prenašajo na zdrave gomolje bolezni, pa tudi pridelki so nižji. Na njivi se poveča število praznih mest, ker se posamezni deli gomoljev izsušijo ali pa segnijejo. Vznik je počasnejši, prizadeta pa je tudi rast. V zadnjem času pa izkušnje kažejo, da debelejšje gomolje pred setvijo le kaže narezati, saj tako dobimo pri izkupu sicer manj gomoljev, vendar debelejšje. Kadar

je seme drago, ali če smo kupili debel semenski krompir, je rezanje tudi ekonomsko upravičeno.

Režemo vedno po dolgem; to se pravi, da ima vsaka polovica rozeto in stolon. Pri rezanju moramo nož sproti razkuževati. Režemo vedno nekaj dni pred saditvijo, da se rana zaceli.

PRIPRAVA ZEMLJE IN GNOJENJE

Čeprav je krompir rastlina, ki ni občutljiva na kakovost zemlje, pa mu težka ilovnata tla ne ustrezajo. Dobro uspeva na lahki peščenici zemlji s pedosekvenco na produ in nekarbonatni kamenini.

Krompir potrebuje ves čas od sajenja do izkopa rahla in vlažna tla, ki imajo dober zlog. Hlevski gnoj zaobjemo že jeseni. Le na lahkih peščenih tleh je upravičeno spomladansko gnojenje z organskimi gnojili. Pogostokrat kmetje pri količinah hlevskega gnoja ali gnojevke pretiravajo. Posledica je preveč dušika in humusa v tleh, kar povzroča gnitje gomoljev in navadno krastavost. Priporočamo do 20.000 kg hlevskega gnoja oz. gnojevke po hektarju. Na brazdo potrosimo mineralna gnojila s katerimi do-

damo še 100 do 120 kg dušika, 100 do 200 kg fosforja in 150 do 250 kg kalija po hektarju. Količina zavisi od založenosti tal s hranili. Zorano njivo podrahljamo s predsetvenikom do globine 8 do 10 cm. Tla za setev krompirja pripravljamo vedno sproti. V času, ko pripravljamo njivo za sajenje, poskrbimo tudi za kemično zatiranje ogrcev in strun. Pri tem uporabljamo pripravke VOLATON G-5 ali VOLATO G-10.

Sajenje

Na globino saditve vpliva več dejavnikov. Plitvo sajenje (do 2 cm) priporočamo, kadar sadimo slabše gomolje (fiziološka starost, odtrgani kaliči, slabo skladiščenje itd.), pri nizkih temperaturah in z veliko padavin.

Priporočamo sajenje 4 gomolje na m² tal pri pridelovanju jedilnega krompirja in 5 gomoljev na m² pri semenski proizvodnji. Sadimo lahko ročno. V zadnjem času pa vse bolj uporabljamo polavtomatske in avtomatske sadilnike. Pri tem moramo paziti, da pri saditvi ne poškodujemo kaličev. Sadimo na med vrstno razdaljo 65 do 70 cm.

Jože PRATNEKAR

KADROVSKE VESTI — SOCIALNA PROBLEMATIKA — REKREACIJA

Nekaj novosti zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Nov zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju bo začel veljati 1. aprila letos.

Najpomembnejša novost zakona je postopno višanje starostne meje za upokojitev. Starostna meja se bo zviševala do leta 1998, vsako leto za pol leta. Od leta 1998 bo morala ženska ob polni pokojninski dobi 35 let dosegati starost 53 let in moški za 40 let pokojninske dobe 58 let starosti. Do konca letošnjega leta se bodo zavarovanci s polno pokojninsko dobo 35 let oziroma 40 let lahko upokojili še po starem.

Pogoji za uveljavitev starostne pokojnine pri 15 letih zavarovalne dobe in pri starosti 65 let moški oziroma 60 let ženska ostajajo nespremenjeni. Upokojitev pri 20 letih pokojninske dobe in 60 let starosti moški oziroma 55 let ženska pa od 1. aprila dalje po novem zakonu ne bo več mogoča. Starostna meja se bo zvišala za pol leta, torej na 60,5 let moški in 55,5 let ženska in tako vsako naslednje leto naprej, dokler ne bo uveljavljena končna starostna meja za pridobitev pravice do starostne pokojnine, to je 63 let oz. 58 let.

Z novim zakonom se spremenijo tudi pogoji za predčasno upokojitev. Poleg postopnega višanja starosti od 55,5 let moški oziroma 50,5 let ženska že v letošnjem letu do 58 let oz. 53 let v letu 1997, se ozi tudi krog upravičencev do predčasne upokojitve. Po novem se bodo lahko predčasno upokojili le zavarovanci, ki bodo izgubili službo zaradi stečaja ali likvidacije podjetja, delovni invalidi II. in III. kategorije in brezposelni, ki so bili v zadnjih 24 mesecih najmanj 12 mesecev prijavljeni na zavodu za zaposlovanje kot iskalci zaposlitve.

NAŠI JUBILANTI

Marca in aprila praznujejo

10 let dela

Cilka REGORŠEK, GO Radlje

Janez NOVAK, TIS Pameče

Marjan PLANINŠEK, Gradnje

20 let dela

Milan PIRNAT, GO Slovenj Gradec

Jože POLANŠEK, TOK Ravne-Prevalje

Boris DEBELAK, Gradnje

30 let dela

Zdenko OSOJNIK, GO Črna

Stanislav MORI, TOK Dravograd

Stanko HELBL, TOK Radlje

V primerjavi s starimi predpisi je nekoliko bolj ugodna odmera predčasne pokojnine do dopolnitve starosti, predpisane za pridobitev pravice do starostne pokojnine.

Tako kot v nekaterih zahodnih državah se je tudi pri nas zakonodajalec odločil za možnost delne upokojitve. To pomeni, da se zavarovanci, ki izpolnjujejo pogoj za starostno upokojitev, nimajo pa dopolnjene pokojninske dobe, to je 40 let moški in 35 let ženska, lahko upokojijo za polovico delovnega časa. Tako dobivajo za polovico delovnega časa pokojnino, za polovico delovnega časa pa plačo. To pravico pa zavarovavec pridobi le v soglasju z delodajalcem.

Uvaja se tudi dopolnilno in dodatno prostovoljno zavarovanje, ki zavarovancu omogoča tudi povečanje pokojninske osnove (npr. za čas šolanja na višji in visoki šoli, podiplomski študij, služenje vojaškega roka, skrb za otroka mlajšega od 7 let in drugo).

Od 1. aprila dalje bodo tudi nadure, za katere smo plačali prispevke, prišleli v pokojninsko osnovo.

Za delavce, ki se jim zavarovalna doba šteje s povečanjem, sta uvedeni dve novosti. Zakon ne daje več možnosti, da bi se lahko odpovedali zavarovalni dobi s povečanjem, predvideva pa tudi sprejem posebnega zakona, ki bo določal delovna mesta, na katerih se zavarovalna doba šteje s povečanjem, postopek za določanje takih delovnih mest, stopnjo povečanja ter način in postopek revizije takih delovnih mest. Revizija bo po novem uvedena tudi pri priznavanju drugih pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Tako bo vsaka odločba prvostopenjskega organa predložena v revizijo, razen odločbe, izdane na podlagi mednarodne pogodbe.

Delavcem s povečano delovno dobo se starostna meja sorazmerno znižuje. Npr.: če se za vsako leto dejanskega dela šteje 15 mesecev zavarovalne dobe, se za vsaka štiri leta zniža starostna meja, podpisana s pridobitvijo pravice do starostne pokojnine za eno leto.

Bistvena novost zakona je še ugodnejše usklajevanje pokojnin in odmer denarnih nadomestil za delovne invalide. Odmere se bodo usklajevale enako kot pokojnine. Ob vsaki uskladitvi pokojnine bo poračun razlike za nazaj za dva meseca in ne več le za en mesec.

Ob tem naj opozorim delavce s spremenjeno delovno zmožnostjo, da te nov zakon ne pozna več. Zato se lahko delavci s spremenjeno delovno zmožnostjo odločite in uveljavljate nov status, to je invalidnost III. kategorije, odvisno, kaj je za vas ugodnejše.

Upam, da ste se s tem člankom na kratko seznanili o najpomembnejših novostih novega zakona. Podrobnosti o nekaterih spremembah in novostih pa morda še v kateri prihodnjih številkih Viharnika, ko bodo tudi določene nejasnosti že pojasnjene.

Marijana Lahovnik

Prikaz postopnega višanja starostne meje za upokojitve.

Tabela 1: Pravico do starostne pokojnine s pokojninsko dobo 20 let

Obdobje	Moški	Ženska
od 1. 4. 1992 do 31. 12. 1992	60,5	55,5
od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1993	61,0	56,0
od 1. 1. 1994 do 31. 12. 1994	61,5	56,5
od 1. 1. 1995 do 31. 12. 1995	62,0	57,0
od 1. 1. 1996 do 31. 12. 1996	62,5	57,5
od 1. 1. 1997	63,0	58,0

Tabela 2: Pravica do starostne pokojnine z dopolnjeno pokojninsko dobo 40 let moški oziroma 35 let ženska

Obdobje	Moški	Ženska
od 1. 4. 1992 do 31. 12. 1992	—	—
od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1993	55,5	50,5
od 1. 1. 1994 do 31. 12. 1994	56,0	51,0
od 1. 1. 1995 do 31. 12. 1995	56,5	51,5
od 1. 1. 1996 do 31. 12. 1996	57,0	52,0
od 1. 1. 1997 do 31. 12. 1997	57,5	52,5
od 1. 1. 1998	58,0	53,0

Tabela 3: Pravica do predčasne pokojnine

Obdobje	Moški	Ženska
od 1. 4. 1992 do 31. 12. 1992	55,5	50,5
od 1. 1. 1993 do 31. 12. 1993	56,0	51,0
od 1. 1. 1994 do 31. 12. 1994	56,5	51,5
od 1. 1. 1995 do 31. 12. 1995	57,0	52,0
od 1. 1. 1996 do 31. 12. 1996	57,5	52,5
od 1. 1. 1997	58,0	53,0

JANEZU GORNJECU V SPOMIN!

le razseljevanje kmečkega življa in omogočile obnavljanje domačij in kmečkega gospodarstva v hribovitem svetu koroške regije. Brez aktivne vloge direktorja Janeza Gornjeca tega velikega projekta ne bi bilo mogoče izpeljati. Še ena pomembna orientacija gozdnega gospodarstva je bila plod njegovega vodenja. Ko so se mnoga gozdna gospodarstva v Sloveniji odločala za uvedbo sezonskih delavcev v gozdarstvo, je direktor Gornjec spoznal, da intenzivno gospodarjenje z gozdovi ni mogoče izvajati brez kvalificiranih stalnih gozdnih delavcev, ki izhajajo iz domačih logov. Vedel je, da poleg gozdarskega strokovnjaka nujno potrebujemo še stalne gozdne delavce.

Pri izkoriščanju gozdov je gozdno gospodarstvo v času njegovega vodenja postopoma uvajalo mehanizirano delo na vseh področjih. Velik premik je bil napravljen pri uvedbi nakladalnih naprav, ko smo prešli od ročnega nakladijanja kamionov na vrvna, kasneje pa na hidravlična dvigala. S tem je bilo odpravljeno eno od najtežjih in najbolj nevarnih del v gozdarstvu. Nadalje je bilo mehanizirano lupljenje lesa z izgradnjo centralnega lesnega skladišča Otiški vrh, ki je bila tedaj prva tovrstna naprava v Sloveniji.

Janez Gornjec je spoznal, da bo gozdarstvo lažje napredovalo le ob razviti lesni industriji, ki bo lahko nudila za lesno bogastvo iz koroških gozdov več dohodka. Zaradi tega si je zelo prizadeval in pomagal pri prvih korakih hitrejšega razvoja lesne industrije. Tako je nastal skupni projekt izgradnje tovarne ivernih plošč, kasneje pa združeno podjetje gozdarstva in lesne industrije. Prepričan je bil, da bo skupni razvoj potekal hitreje, če bosta obe panogi združili svoje moči.

Nastalo je novo združeno podjetje LESNA, ki jo je vodil kot generalni direktor v času najintenzivnejših vlaganj v nove projekte in sodobno industrijsko predelavo lesa.

Z razvojem lesne industrije je bilo zagotovljenih 1.500 novih delovnih mest, kjer so se zaposlovali predvsem domačini iz vrst delavcev in kmetov.

Naporno delo na zelo odgovornih vodilnih položajih je skrhalo njegovo, prej izredno trdno zdravje, zato je leta 1983 izpregel in se upokojil.

Prijatelj Janez Gornjec je bil dober in ustvarjalen strokovnjak, ki je skrbel za napredek v našem območju, po srcu in duši pa je bil vedno vezan na svoj rojstni kraj in prekmurski svet.

Njegovi uspehi bodo ostali trajno zapisani v naših gozdovih in pri ljudeh.

Odlikovala ga je skrb za človeka — sodelavca — in human odnos do vsega v življenju.

Tak ostaja v našem spominu in v naših srcih.

Hubert DOLINŠEK

17. marca 1992 je nenadoma preminil naš stanovski kolega in dolgoletni direktor Gozdnega gospodarstva ter kasneje, ob združitvi gozdarstva in lesne industrije, glavni direktor LESNE Slovenj Gradec Janez Gornjec, dipl. ing. gozdarstva.

Pripadal je tisti generaciji, ki je okusila vso pošastnost in krutost druge svetovne vojne ter trdega dela, pomanjkanja in samoodpovedovanja na poti izgradnje boljšega življenja v novih družbenih razmerah.

Rodil se je 20. junija 1923 na Kapcah v Prekmurju. V daljnih petdesetih letih ga je življenjska pot pripeljala iz prekmurskih ravnin v naš slikoviti gozdnat koroški svet.

V Slovenj Gradcu smo se z njim srečali leta 1952, po končanem študiju na gozdarski fakulteti vseučilišča v Zagrebu. Takrat se je kot mlad gozdarski inženir — stažist uvajal in spoznaval gozdarstvo teh krajev.

Že leta 1955 je prevzel zahtevno delo šefa Okrajne uprave za gozdarstvo v Slovenj Gradcu. Ob reorganizaciji gozdarske službe je Janez postal vodja oddelka za izkoriščanje gozdov pri Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec.

Za direktorja Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec je bil imenovan leta 1963, in to dolžnost je opravljal do združitve gozdarstva in lesne industrije v letu 1974. Po združitvi pa je prevzel mesto generalnega direktorja združenega podjetja.

Ob golem taksativnem naštevanju postaj njegovega dela se da razbrati, da je bil vedno na vodstvenih mestih, pa ne zaradi političnih, ampak zaradi ustvarjalnih sposobnosti. Znal si je organizirati tim strokovnjakov, ki je skrbel za celovit razvoj gozdarstva v državnem in privatnem sektorju. Vedno je bil dober strokovnjak in varčen gospodar. Že najzgodnejše njegovo delo je zabeleženo z uspehi, saj je kot vodja izkoriščanja gozdov intenzivno uvajal žičnice kot tedaj sodobne pravilne naprave. Že kot direktor GG pa je uvedel pri nas takoiimenovano »švedsko« metodo pri sečnji in izdelavi gozdnih sortimentov, ki je pomenila revolucionarno spremembo dela v gozdu. Odpravljena je bila sekira skoraj v celoti, saj so vsa dela pri sečnji bila opravljena z motorno žago. Gozdovi tedaj niso bili odprti, zato v ta čas sodi tudi začetek hitre izgradnje gozdnih prometnic, ki pogojujejo intenzivno gospodarjenje z gozdovi. Gozdne ceste, zgrajene v obdobju njegovega vodenja GG, so zaustavi-

Srečanje z vuzeniško

Bico Marijo Trunk

ob njeni stoletnici

Naš bica, tako jo kličejo ponosni Vuzenčani pod zelenim Pohorjem, ki imajo tako častitljiv cvet v svoji sredini. Meni se je izpolnila tiha želja, da bi imel, še kdaj to priložnost in čast srečati se s človekom, ki mu je mati narava poklonila polnih sto let življenja in o njem kaj napisati. Saj takšnega človeka pač ne srečaš v vsaki fari ali vasi.

Ko je pridrobnela iz svojega štibelca, kar nisem mogel verjeti, da imam človeka pred sabo, saj bi zlahka zatajila četrtno svojih let, tako vitalna še izgleda. Je sogovornica bistrega duha in dobrega spomina. Sprva ni hotela privoliti, da bi kaj povedala za časopis, a potem je le odklenila skrinjo sojih spominov, lepih in tudi trpkih, ki bi jih bilo za cel časopis ali knjigo in si vsekakor zasluži malo daljši zapis v našem glasilu.

Kar brž pove, da je prirojala na svet 6. marca v gospodovem letu 1892 v Posodovi bajti št. 66 Sv. Primož na Pohorju, z dekliskim priimkom Hribernik: »Čeprav sem iz te družine prva prijokala na ta svet, so sestra in vseh pet bratov že zdavnaj pobegnili s tega sveta, prav tako starejši dve hčerki Frida in Tilčka, ki bi jih šteli 75 in 72. Živita le še dve Micka in Milka, ta slednja jih šteje trideset.« Bico pa občasno pride obiskat šestnajst vnukov, šestindvajset pravnukov in štirje prapravnuki. Spet se s svojimi spomini vrne daleč nazaj v dekliska leta, ko bi rada postala šivilja, a s tem ni bilo nič, ker jo je šiviljska mojstrica nekje iz Otiškega vrha vadila z vsemi drugimi deli le s šivanjem ne. »Po treh tednih sem pobrala culo in sprejela službo pri Kanopu v domačem kraju, kjer je še vsa slabotna in šibka opravljala razna kmečka dela ter molzla krave polna štiri leta. Ko pa je dorasla v krepko dekle, jo je usoda popeljala v Beljak na Tirolsko, kjer se je izpopolnila v kuharskih in natakarskih veščinah in si prislužila diplomu, ki ni pomenila le pleve ampak zrno, je še poudarila naša sogovornica. V tem obdobju sem si prislužila tudi zelo prima šivalni stroj, kar je bilo za tiste čase že pravo premoženje, in tudi sen mojih prvotnih želja.«

Ko pa je zaradi težkih razmer prve svetovne vojne mati ostala sama, sem se morala vrniti na rodno Pohorje.

Prav nič ne prikriva, da se je v Beljaku kar precej pogospodila. »Ob večjih svečanostih sem bila kot vsa mlada dekleta rada lepo oblečena, s klobukom na glavi in v belih rokavicah, a to fante sploh ni motilo, tudi mojega zaljubljenega Francija ne, pa čeprav je bil pet let mlajši od mene iz skromnejše družine. Sprva sem ga zavračala, a sčasoma mi je postajal vedno bolj všeč,« obuja bica ljubezenske spomine iz mladostnih let.

»Ko se je France vrnil iz prve svetovne vojne, sva se tri leta kasneje poročila, in vzela Lukasovo bajto v najem, kjer sva ob trdem delu in vzgoji otrok prebivala v skupnem življenju triindvajset let, mož je delal večinoma v Lukasovi žagi in v gozdu, jaz pa sem hodila h kmetom v tavr. Žal najinega skupnega življenja je bilo konec, ko je bil mož Franc prisilno mobiliziran v nemško vojsko, od koder se ni več

Marija Trunk v družbi zdravnikove družine

vrnil. Jaz pa sem z otroki doživljala težke in trpke čase, da o izkoriščanju ne govorim.«

Z grenkobo se spominja, da so jo po vojni z otroki pregnali iz stanovanja z očitkom, da se je mož boril za nemški rajh, in znati se je morala, kakor je vedela in znala. In ker je bila delavna in pogumna, jo je tudi sreča spremljala na nadaljnji poti življenja. Ko sta si vnukinja Sonja in njen mož Branko v središču Vuzenice zgradila svoj dom, sta jo vzela k sebi in zanjo prav lepo skrbila, je še pristavila.

Prav z radostjo pove, da njihova krajevna skupnost vsako leto priredi srečanje starostnikov, katerih se redno udeležuje in vztraja s kleptom in pesmijo do konca gavde. Ko je še živel Peruš »pohorski oče naš« sva večkrat plesala solo. Ponosno pove, da jo je skozi življenje spremljalo poleg dela zadovoljstvo, pesem, vera z upanjem. Vnukinja Sonja po pove, da bica rada veliko bere, še skoraj brez očal, in to Delo, Večer, in še kakšen drug časopis, ki zaide v njihov dom ter je vedno na tekočem o dogajanjih v domovini in v svetu. Bica pa še pristavi, da ji je od državnikov g. Kučan najbolj všeč.

Ko jo pobaram, če je bila kdaj bolna, pa pravi, da samo takrat, ko je padla in ji je počila kost na glavi in so jo morali zašiti v bolnici. »Če pa bi le bilo z mojim zdravjem kaj narobe, imam pri roki soseda zdravnika, to je dr. Andrija Haložan, ki skrbno bdi nad mojim zdravjem.«

Vnukinja Sonja še pove, da se bica še v tako kritičnih situacijah ne obnaša živčno, ne pozna sovraštva in preprirov ter zagovarja zmernost pri delu in jelu. Pa našo bico zatoži še znanec Gustl s spominom izpred nekaj let, ko je našo babico v družbi mlajših žensk peljal na daljšo rajžo po Avstriji in je bil v dvomih, da ji bo slabo, a se je zmotil, prav mlajše ženske so začele druga za drugo bruhati, korajžna babica pa jih je krepčala z zdravilnimi kapljicami na sladkornih kockah.

Ob koncu razgovora smo si nadzravili za bližnji jubilej, in z Gustlom sta zapela tisto »Zabučale gore...«. Ob visokem jubileju se je bodo spomnili vsi potomci, sorodniki, sosede, krajevni in občinski zastopniki, in morda še Fantje treh dolin in tedaj bo bica zopet zaplesala kot lani. Pa tudi g. župnik jo vsak prvi petek obišče z duhovnim tolažnikom.

Draga slavljenka Marija, vsi, ki vas poznamo, vam želimo še veliko lepih let življenja med nami.

Ludvik MORI

OBISK NA DOMU

Z zamudo smo po Novem letu obiskali na domu v Topolšici nekdanjega sodelavca Ivana Friškoveca in mu zaželeli še mnogo zdravih let. Vljudno nas je sprejel in ob izdatni malici in domačem okrepčilu, ki jo je pripravil kar sam, je stekla beseda o časih službovanja na gozdni upravi Mislinja.

Pred dobrimi 80 leti mu je stekla zibelka v hribih nad Topolšico. Trdo je tu življenje, zato se tu rojevajo močni in žilavi ljudje. Tak je tudi Ivan. Vsakdanji kruh si je začel služiti v Črni, v gozdarstvu, na Ludranskem vrhu. Sekal in spravljaj je les pri Rožancu, Škrubeju ter le-tega žagal na Končnikovi žagi. Vojnih let in partizanstva se nerad spominja, saj so popisana s prevetlikim trpljenjem in pomanjkanjem.

V mislinjske gozdove je prišel leta 1949, ka-

mor ga je z dekretom premestil takratni gozdarski minister Matevž Hace. Pravi, da premeštitev ni bila enostavna, da se je z ministrom »pošteno« skregal.

Tako se je z družino preselil najprej v Mislinjo, pozneje v Komisijo, kjer je mnoga leta služboval kot revirni gozdar. Leta 1956 je opravil tečaj za gozdarja. Bil je tudi vnet lovec, v lovski bratovščini smo ga spoznali kot dobrega in veselega lovskega prijatelja, o katerem so se pletle prijetne lovske dogodivščine.

Leta 1967 se je upokojil in z družino se je preselil nazaj na svoj dom v Topolšico med svoje. Čeprav na domu živi sam, mu dobre volje ne manjka in je zadovoljen, le »čez oblast« kakšno reče.

Sodelavci mu želimo še mnogo zdravih let.

Ivan Lekše

Ivan Friškovec

Naša upokojenka Terezija Herman

Koliko ljudi, toliko življenjskih zgodb, bi lahko rekli. Pa vendar se te zgodbe med seboj lahko kar precej razlikujejo, pač po značajih, načinu, iznajdljivosti, pogumu, sožitju med ljudmi. V tem sestavku bi v kratkem predstavil v našem glasilu upokojeno, delavko gozdne drevsnice Muta Terezijo Herman iz Gortine, katera se je pred štirimi leti invalidsko upokojila, v kar so jo prisilile bolezenske tegobe.

Komaj si je v pokoju malo oddahnila, jo je doletela prometna nezgoda, ki ji je še bolj otežila življenje, katerega zna sedaj še bolj ceniti, saj ni dosti manjkalo, pa bi bila pod rušo. Le dobrim ljudem, zdravnikom ter sestram se mora zahvaliti za tolažbo in izjemno prizadevanje, da ni bilo še hujše in danes že lahko hodí, pa čeprav z nadomestno nogo. Da je lažje prenašala bolečine in brezup, ji je bil veliko v oporo dobri mož, hčerki ter drugi dobri ljudje.

Kot najmlajši Mlinarjevi hčerki ji je leta 1928 stekla zibel na Vratah pri Gortini. Prej je pomagala doma bratu na kmetiji. Potem pa jo je zasnubil nekdanji Krivčev kolarski

pomočnik Florijan Herman iz Gortine, in leta 1953 sta se vzela. Začetek je bil pač težak, saj sta v prvih povojnih letih bila oba skoraj brez sredstev. Po treh letih zakona sta si na Gortini kupila staro bajto, ki je bila potrebna popolne prenove. Najprej je po vzgoji otrok hodila h kmetom na dnino, koliko je pač mogla, mož Florijan pa je bil zasebni kolarski obrtnik in hudo obdavčen v tistih časih, pa še marsikateri naročnik, ki trenutno ni imel ob prevzemu izdelka denarja pri sebi, je kasneje pozabil na plačilo, se grenko spominja Florijan, pa čeprav so bili v tem času kolarski izdelki še močno v rabi.

Ker za dekletki nista dobila ne otroških doklad, ne štipendije, so bili ob sočasni obnovi hiše čedalje bolj v stiski in se je morala nujno zaposliti. Ko sem jo vprašal, kdaj se je počutila najbolj srečno, je povedala, da tedaj, ko sta se dekletki izsolali in dobili službo, in tudi sedaj, ko sem po dolgih in hudih bolečinah lahko znova shodila. Prijazna sogovornica še pove, da so jima v najtežjih časih veliko pomagale moževi ljubljenske-čebele, ki so kot za stavo pridno nosile sladki med, ki sta ga de-

Florijan in Terezija Herman

loma prodajala, del pa tudi podarila bolnim in tega sladkega okrepčila sem bil pred leti deležen tudi jaz.

Te vrstice končujem z željo, da bi vam vsaj zdaj na jesen življenja bilo lepše in bi vama zdravje dobro služilo še vrsto let vajinega skupnega življenja. Ludvik MORI

Občni zbor invalidov Slovenj Gradec

Večkrat sem slišala med pogovori starejših ljudi, da je en dan dolg, več dni je pa kratkih, saj minejo, gredo mimo nas, da se tega komaj zavemo. Pa še res je! Zopet je leto za nami in spet je bila dne 7. 3. 1992 redna letna konferenca aktivna društva invalidov Slovenj Gradec, na kateri je treba položiti računa za minulo leto in pripraviti program za tekoče leto. 1992.

Omenjenega dne smo se zbrali v prepolno zasedeni dvorani »Doma upokojenec«. Pozdravni govor in letno poročilo je podal predsednik aktivna g. Andrej Stradovnik, kateri je bil ob tej priliki tudi predlagan za društveno odlikovanje za svoje nesebično in požrtvovalno delo v aktivu, njemu gre zahvala,

da se držita ta aktiv na res zavidljivi ravni. Pozdravil je častne goste, omenil imena tudi tistih, ki kakorkoli pomagajo v dobro tega društva. Sledil je kulturni program, za tem pa je g. predsednik podal poročilo o minulemu letu. Ker šteje naš aktiv preko 400 članov (društvo pa preko 1400), je odbor zelo delaven. Omenil je preko 11 rednih sej, veliko telefonskih dogovorov, izlet, piknik, kateri je nadvse uspel, obdaritev težkih invalidov po domovih, enkratna denarna pomoč socialno ogroženim za Novo leto, plačilo zdraviliškega zdravljenja v Čatežu težkemu invalidu, ureditev kopalnice — primerno za težko pokretnega invalida. Denarno pomagamo tudi šibkejšim aktivom.

Če pomislimo, da smo humano društvo, katero si mora vsa finančna sredstva pridobiti s humanitarnimi akcijami, je razumljivo, da se mora naš odbor zelo, zelo truditi, da pridobi sredstva. Nismo pozabili na 12 naših članov, ki so v lanskem letu preminuli. Poklonili smo se njihovega spomina. Tudi športni ribiči so prišli na svoj račun. Udeležili so se republiškega tekmovanja na pobrateni Vrhnikih in med 20 tekmovalnimi ekipami dosegli odlično 4. mesto. Dober rezultat nam je dal tudi pogoj, da smo v letu 1993 prevzeli pokroviteljstvo državnega tekmovanja invalidov v športnem ribolovu, ki se bo odvijalo v Dravogradu.

Ne smemo prezreti veselega dela te letne konference, katerega je popestril ansambel »Ajda« z lepimi vižami in s petjem, pa naš šef kuhinje g. Vili, kateri je z dobro večerjo povzročil tudi žejo.

V bodoče se bomo še bolj trudili in po naših močeh olepšati kakšen dan našim invalidom, popestriti življenjski ritem, saj imamo tudi za to leto polno načrtov, katere bomo poskušali z našo in vašo pomočjo uresničiti. Dobili smo samostojno Slovenijo! Imamo naš ponosni Triglav! A, žal, kamenje na njem ni užitno! Kaj je s to osamosvojitvijo pridobil naš mali človek? Postal je »gospod in gošpa«, a žal s praznim žepom in želodcem. Dobro, da se v notranjost le-teh ne vidi!

A obrazi teh ljudi nam govorijo o težkem življenju, množične stavke pa o tem vpijejo že na glas!

Ko socialna beda trka na vrata teh naših ljudi, ko nasploh človeštvo zre v prihodnost zelo črno, ni čudno, da se ga loteva malodušnost, nekatere vodi celo v smrt. Veliko o tem beremo v črni kroniki naših časopisov. Vlada pa še ne namerava zamenjati politike za gospodarstvo. Zato pa dragi invalidi, še vedno se nam je vas posrečilo za kakšen dan spraviti v dobro voljo. Upam, da tudi letos ne boste razočarani. Popeljali se bomo kam, se povselili, pozabili na vsakdanje težave in s prijatelji poklepetali. Tako je ob prijetnem vzdušju čas minil. Razšli smo se, ura pa je bila že proti jutru.

Ivanka SVETEC

Predvidevanja in cilji gozdnega gospodarstva na področju komerciale za leto 1992

Tudi v začetku letošnjega leta ne kaže, da bi v bližnji prihodnosti gozdarstvo dobilo pravo mesto v Republiki Sloveniji. Nejasnosti v zvezi z denacionalizacijo, anarhija v gozdarski zakonodaji in nasploh makro-ekonomske težave v slovenskem gospodarstvu onemogočajo normalno poslovanje gozdnih gospodarstev, še težje pa je predvideti, kako bomo poslovali v prihodnje.

Za leto 1991 so bili značilni večji politični in gospodarski preobrati. Z izgubo jugoslovanskega trga je prišlo do korenitih sprememb pri trženju z lesom. Ob koncu lanskega in v začetku letošnjega leta so se na Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec bistveno povečale zaloge okroglega lesa, prav tako se je povečal dolg lesne industrije do gozdnega gospodarstva. Zaradi nastale situacije smo zašli v likvidnostne težave, tako smo prodajo nekaterih gozdno-lesnih sortimentov preusmerili v izvoz. S tem smo začasno premostili problem likvidnosti in si nekako ustvarili pogoje za proizvodnjo v družbenih gozdovih in zadržali odkup lesa od gozdnih posestnikov na zadovoljivem nivoju.

Smatramo, da lesno-predelovalna industrija, pred drugim tudi zaradi nesoglasij državnih struktur bivših jugoslovanskih republik, vsaj še nekaj časa ne bo uspela popolnoma nadomestiti jugoslovanskega trga. Predvidevamo, da bomo tudi v prihodnje delno težili v izvozu, predvsem s hlodovino in drogovi. Na domačem trgu bomo prodajali kupcem, ki so se doslej izkazali kot dobri poslovni partnerji in ki so že izvozno usmerjeni. Posebno pozornost bomo namenili dosledni izterjavi dolgov in obresti, ki so nastali z zakasnitvijo plačil.

Na cenovnem področju pričakujemo večji vpliv zunanjih tržnih cenovnih razmer in vpliv državnih ukrepov v zvezi s količinskimi omejevanjem in izvoznih dajatvah za les. Z uvedbo evropskih kvalitetnih in količinskih standardov pri prevzemu lesa na kamionski cesti in z doslednim sortiranjem gozdnih-lesnih sortimentov bomo dosegli optimalni izkupiček pri prodaji lesa.

Pri odkupu lesa bomo zadržali oz. izboljšali sedanjo pozicijo z optimalno organizacijo odkupne službe, s konkurenčnimi cenami in plačilnimi pogoji ter korektnimi odnosi do gozdnih posestnikov.

Naš cilj je prav tako povečati dejavnost na področju trženja s predelanim lesom in uvesti dodatne dejavnosti na prodajnem in nabavnem področju za gozdarsko in kmetijsko dejavnost.

Za uspešno trženje in doseganje optimalnih učinkov na komercialnem področju je pomembno obdržati povezavo s strokovnim gozdarskim delom, gozdarsko proizvodnjo in izvajanjem del ter z vzporednimi dejavnostmi, ne glede na pritisk političnih struktur in zakonodaje v zvezi z gozdarstvom in združništvom. Tudi v večini razvitih tržnih gospodarstev v svetu so poznani organizacijski sistemi, ki težijo k povezavi, seveda na osnovi urejenih medsebojnih ekonomskih odnosov, zaradi stabilnejšega poslovanja in doseganju boljših tržnih pozicij.

SILVO RITRŽNIK

**OGLASI
TUDI V VIHARNIKU**

IZOBRAŽEVANJE

ŠTIPENDIRANJE

V šolskem letu 1991/92 se je število študentov bistveno zmanjšalo. Štipendijo prejema 16 študentov in 20 dijakov, torej skupaj 36 (v juniju 1991 je bilo še 74 študentov). V zadnjih dveh študijskih letih zaradi krizne situacije nismo razpisali nobene nove štipendije.

Štipendisti

- študenti: 11 gozdarjev
3 ekonomisti
1 biolog — ekolog
1 računalničar
- dijaki: 8 gozd. tehnikov, sekači
5 gimnazijcev — mat. nar. smer
5 kmetijskih tehnikov
1 rač. tehnik
1 ekonomski tehnik

Višina štipendije je usklajena z republiški študentstipendijami iz združenih sredstev in znaša glede na uspeh od 20 % do 90 % zajamčenega neto OD. Skupno nakazilo v marcu 1992 znaša 114.600 (najnižja štipendija 1600,00 SLT, najvišja 7200,00 SLT).

To število bo verjetno do junija 1992 ostalo nespremenjeno, junija konča šolanje 8 dijakov, med študenti pa so 4 absolventi; tako se bo z novim šolskim letom število študentov zmanjšalo še za 12.

PRIPRAVNIŠTVO

V GG opravlja pripravništvo trenutno 14 pripravnikov:

- 5 dipl. ing. gozd.
- 1 ing. agronomije
- 4 gozd. tehnik
- 1 ekonomski tehnik
- 2 sekača
- 1 mehanik

Vsa pripravništva sofinansira Zavod za zaposlovanje in sicer od 50—80 % bruto zajamčenega OD in stroške prevoza ter malico; razliko pokriva podjetje. Še vedno čaka na pripravništvo 1 sekač in 3 mehaniki.

Predvidoma naj bi v tem letu diplomirali 3 dipl. ing. gozdarstva in 3 ekonomisti, katerim bomo poskušali nuditi pripravništvo ob sodelovanju zavoda, vse ostale prošnje pa bomo morali, žal, zavrniti.

IZOBRAŽEVANJE DELAVCEV

Delavci se udeležujejo strokovnih seminarjev izven podjetja, ki jih prirejajo priznane institucije. Največ so to strokovni seminarji z ekonomsko-finančnega, pravnega, socialno-invalidskega in komercialno-tržnega področja ter področja računalništva (v letu 1991 je bilo 37 seminarjev).

V podjetju smo organizirali začetni tečaj uporabe računalnika za tajnice in delavke v računovodskem in komercialnem sektorju ter tečaje računalništva, ki so namenjeni gozdarjem. Skupno se je teh tečajev udeležilo okrog 100 delavcev.

ŠTUDIJ OB DELU

V študijskem letu 1991/92 je vpisal specializacijo samo eden delavec. Delavci, ki so si pridobili status izrednega študenta v prejšnjih letih, so s študijem prenehali in trenutno nihče izmed teh ne opravlja svojih študijskih obveznosti.

Majda KLEMENŠEK

OBISK PRI MATEVŽU ČARFU

Spoznala sem ga v jazbini pri Močivniku, kjer je leta 1949 vršil taksacijo v gozdovih. On in njegovi sodelavci so dober teden stanovali pri Močivniku, kjer sem živila tudi jaz.

Bil je vesten delavec v svoji stroki, zato smo ga imeli vsi radi. Kaj hitro sem opazila, da v VIHARNIKU njegovih dopisov ni več. Mislila sem kaj neki se je zgodilo, da Matevž ne piše več. Tisto pusto decembersko vreme pa mi je dalo čas in sem se odločila, da ga grem obiskat. Navadno, ko sem pozvonila, mi je vedno Matevž prišel odpret, no in takrat mi je odprla njegova žena in me prijazno povabila, naj vstopim. Ko sem jo povprašala, kaj je z možem, mi je žalostno povedala, da je zelo bolan in da ga je zadela kap. Dovolila mi je, da sem lahko šla k njemu, ker je še vedno vezan na bolniško po-

steljo. Zelo vesel je bil mojega obiska. Povedal mi je, da že dobrih pet mesecev leži in, da je bil v zdravilišču, a bolezen gre zelo počasi nazaj in to ob zelo skrbni ženinini pomoči. Zelo mu je težko, ko ne more več pisati v Viharnik, toliko načrtov je še imel. Upam, da bo, ko se mu zdravje povrne, še pisal in čital.

»Veš, težko je naše življenje! Ko je človek zdrav in sposoben za delo, ne zna ceniti svojega zdravja. Ko te bolezen dobi, še le veš, da si najbolj bogat, ko si zdrav. Upam, da se mi do spomladi zdravje toliko popravi, da bom zopet lahko hodil in kaj malega postoril, tu po sobi in po svoji knjižnici, ki jo imam tako rad.«

Zaželela sem mu zdravja in, da bi zopet tako lepo pisal v Viharnik, kar smo vsi tako radi čitali.

Stefka Melanšek

ZALA KUTIN — USPEŠNA MLADA SMUČARKA

V letošnji smučarski sezoni se je med uspešne in perspektivne športnice uvrstila tudi Zala KUTIN. Tekmovala je v kategoriji cici-bank za SK Slovenj Gradec. Nastopila je na regijskih tekmovanjih in si z dobrimi rezultati pridobila pravico nastopa tudi na obih tekmah odprtega prvenstva Slovenije in na tekmi državnega prvenstva.

Sedaj enajstletna Zala je začela smučati sorazmerno pozno, s šestimi leti. Že na prvem tečaju, ki ga je organiziral SK Slovenj Gradec na Rahtelu pred štirimi leti je pokazala izreden talent za smučanje, zato so jo organizatorji tečaja povabili k sodelovanju. Organizirano je začela trenirati v klubu pred dvema letoma, v letošnji sezoni pa je tekmovala na sedmih regijskih tekmah in je že dosegla vidne rezultate: 3. mesto v super veleslalomu na Rogli, 5. mesto v veleslalomu na poligonu v Mariboru in 6. mesto v super veleslalomu na Peci. Na vseh ostalih regijskih tekmah se je uvrstila med prvih 10. Zelo dobro 14. mesto pa si je prismočala na državnem prvenstvu na Golteh.

V naslednji smučarski sezoni bo prestopila v kategorijo: mlajše deklice. Zaželimo ji veliko uspehov!

Ida ROBNIK

Zala Kutin z mladinsko svetovno prvakinja Urško Hrovat na Kopah

Vožnja na državnem prvenstvu v Golteh

KAJ BO Z NAMI?

Ko boste moj prispevek prebrali, boste opazili, da v njem ne bo govora o sladkih angelčkih in zlatem času, ki si ga tako želimo! Še nikoli se ni bilo tako težko ukvarjati z preživetjem kot prav danes. Ne, ker smo marsikaj preživeli, temveč ker padamo še globje v brezno, iz katerega se bo le tisti znal rešiti, ki...

Že nekaj let je tega, ko sem v kinodvorani Dravograd gledal zanimiv film »Hočem živeti!« To je bila zgodba o fantku, hudo poškodovanem v prometni nesreči. To ubogo bitje je bilo ena sama prošnja staršem in drugim, ki so bili na kraju nesreče: »Hočem živeti! Ljudje ne pustite me samega, niti ne dovolite, da bi moral tukaj na cesti umreti.« Dolgo sem premišljeval o tej besedi, pa se mi je vrnila globoko v podzavest. In sem prišel do zaključka, da je življenje nas Slovencev podobno temu fantku, ki je še kot otrok pod avtom izgubil lepoto mladosti, da je bil ves pohabljen. Tudi Slovenci se sprašujemo, ali bomo sedaj, ko smo postali prvič v naši zgodovini prava slovenska država, mogli živeti, bomo znali živeti. Kaj, če bomo morali mnogi pri teh dražitvah reči: »Več ne gre! Ne morem!« Strah pa nas objema, ko slišimo, kaj vse bo obdavčeno. Doživel sem še to, ko sem poslal članek v neko založništvo, so mi sporočili, da jim moram takoj poslati matično številko, češ, da bo honorar 170 tolarjev obdavčen. Če bomo še kaj napisali v Viharnik, bomo od tega plačali davek. Viharnik ima že tako težave in honorarji so bolj milostni in vsiljuje se mi vprašanje: Bo še kdo želel kaj napisati? Slišal sem tudi, da je mesec januar mesec tiska in februar naš kulturni praznik. Le kaj bi dejal Prešeren, če bi lahko vstal iz groba? Kako bi oblikoval sedaj po novem — našem svoje poezije, magistrale, kako bi izgledal sonetni venec? Res, srečni smo, presrečni in ponosni na svojo samostojnost! Vendar sram me je, da nekateri in celo vodilni zaračunajo svojemu narodu za samostojnost takšno ceno. Kaj vse se je podražilo in se še bo? Kakšno svetlo upanje v našo prihodnost! Le kako naj preživi upokojenec, ki ima malo pokojnino, ali delavec s plačo, ki znaša največ 6.000 tolarjev. Milostljivi elektriki kar raste cena, hiti kot meteor, a žal, res je, da tudi tisti, ki so na elektro podjetjih v službi, si dvigajo bajne plače. Ali ni to zanimivo? Smilijo se mi ljudje, ki imajo oz. ki prodajajo mleko za nizko ceno in reveži, ki ga kupujejo, po trojni ceni! Kje je tu logika, kje, človekova zavest? Kako blaga je bila letos beseda voščil na televiziji! Koliko miru, sožitja, sreče, medsebojnih prijateljskih odnosov smo si izrekli! Ali je to ostalo v nas? Ne, žal, papir vse prenese. Nič ne pomaga, če napišem in napišemo o dobroti. Žal, je danes zadnja. Vsi pa poznamo izhod iz te krize. Vsi vemo kako moramo začeti. Upam, da se bo rodil še enkrat naš slovenski kralj Matjaž, ki bo naredil med nami Slovenci red, ki bo ločil slabe oz. tiste, ki si še vedno lastijo bajne vsote denarja od tistih, ki žele složno, slovesno podati roko sočloveku z besedo: »Res, hudo so nas prizadeli, a s skupno močjo, spoštovanjem, pomagajmo drug drugemu, ker le tako bomo enkrat vstali, se napatili v tisto pravo slovensko pomlad«.

Viktor LEVOVNIK

PLAN GRADNJE IN VZDRŽEVANJA GOZDNIH CEST ZA LETO 1992

Pri sestavi plana smo izhajali iz dejanskih potreb, ne pa iz razpoložljivih sredstev kot običajno v preteklih letih iz preostega razloga, ker potrebe poznamo, višino razpoložljivih sredstev pa zaenkrat še ne.

Gradnjo novih gozdnih prometnic smo v družbenem sektorju omejili na minimum, v zasebnem sektorju pa je ne planiramo.

Plan investicijskega in rednega vzdrževanja gozdnih cest pa smo sestavili na osnovi sistematičnega zbiranja potreb po posameznih objektih za ohranitev obstoječega stanja. Sestavljen je ločeno za družbeni in zasebni sektor lastništva in v družbenem sektorju ločeno za ceste v gozdovih, ki jih zajema Zakon o denacionalizaciji.

Zbrane potrebe (ne želje) smo finančno ovrednotili in za njih predvideli pokrivanje iz naslednjih virov:

— lastna sredstva v višini 5 % prodajne vrednosti posekanega lesa v družbenih gozdovih, ki jih predvidoma ne bo zajela denacionalizacija;

— republiški proračun: 5 % vrednosti letno posekanega lesa (blagovna proizvodnja) po območnem načrtu za oba sektorja lastništva, zmanjšana za lastna sredstva,

— občinski proračun: zajema pa razliko med ugotovljenimi potrebami in viroma v točki 1 in 2.

Osnova za zahtevek sredstev iz republiškega proračuna so dosedanja povprečna vlaganja (brez leta 1991) v vzdrževanje gozdnih prometnic.

Zahtevek sredstev iz občinskih proračunov pa temelji na povečanih vzdrževalnih stroških na gozdnih cestah, ki imajo javni ali delno javni značaj.

Višina potrebnih sredstev je razvidna iz tabele.

VIRI SREDSTEV ZA GRADNJO IN VZDRŽEVANJE GOZDNIH CEST

TOZD GOZDARSTVA

VIRI	Mislinja SLT	Slovenj Gradec SLT	Črna/K. SLT	Radlje/D. SLT	SKUPAJ SLT
Lastna sredstva - novogradnje	1,000.000		1,752.944		2,752.944
- vzdrževanje	3,528.080		6,379.416	1,141.400	11,048.896
Rep. proračun (denacion.gozdovi)	865.000	3,346.096	3,100.000	5,666.755	12,977.851
Občinski proračun	1,777.260	1,508.202	3,049.104		6,334.566
SKUPAJ TOZD	7,170.340	4,854.298	14,281.464	6,808.155	33,114.257

TOK GOZDARSTVA

VIRI	Slovenj Gradec SLT	Dravograd SLT	Ravne/K. SLT	Radlje/ SLT	SKUPAJ SLT
Republiški proračun	7,017.757	2,836.519	6,513.487	4,643.486	21,011.249
Občinski proračun	13,012.381	4,906.967	6,789.179	4,390.669	29,099.196
SKUPAJ TOK	20,030.138	7,743.486	13,302.668	9,034.155	50,110.445

Takšen je plan potreb. Kako pa se bomo vozili po gozdnih cestah v letu 1992?

Po vseh zapletih, ki smo jim bili priča pri sprejemanju republiškega proračuna, lahko iz tega vira pričakujemo največ 30 % potrebnih sredstev.

Občinski proračuni, ki so pravkar v obravnavi, nimajo pričakovanega vira sredstev za vzdrževanje gozdnih cest.

Po zdaj znanih podatkih bomo morali izvedbeni plan

vzdrževanja zmanjšati na četrtino. Odgovor na zastavljeno vprašanje je jasen. Še nekoliko slabše kot dosedaj!

Ali bomo morali res dokončno uničiti to, kar je bilo zgrajeno z odrekani in z napor, preden bodo vladajoče politične strukture našle potrebna finančna sredstva za vzdrževanje življenjsko potrebnih prometnih naprav v podeželju.

Tone VAUKAN

VELESALOM LETOS NA KOPAH

Letos so tekmovanje v veleslalomu organizirali sodelavci slovenjegraškega gozdarskega obrata. V petek, 6. marca se je zbralo na Kopah 36 tekmovalcev. Tekmovanja se je udeležilo samo 6 žensk, zato ni bilo formiranih kategorij po starosti. Takole so se uvrstile:

mesto	ime in priimek	čas	TOZD
1.	Petra KREVIH	37,27	Gradnje
2.	Marijana LAHOVNIK	41,36	DSSS
3.	Marta KUKOVIČ	43,57	DSSS
4.	Ivanka VINŠEK	43,76	DSSS
5.	Jasna VALNY	46,10	DSSS

Moški so se uvrstili po kategorijah na prva tri mesta:

3. kategorija

mesto	ime in priimek	čas	TOZD
1.	Branko ODER	34,04	GO Mislinja
2.	Franc PLESEC	34,90	GO Črna
3.	Alojz KLEMENŠEK	39,12	DSSS

2. kategorija

mesto	ime in priimek	čas	TOZD
1.	Bogdan KUTIN	30,88	Gradnje
2.	Jani MIKELN	31,24	TOK Ravne
3.	Edo SIDAR	32,27	TIS Pameče

1. kategorija

mesto	ime in priimek	čas	TOZD
1.	Milan KOGELNIK	31,16	GO Črna
2.	Zdravko MIKLAŠIČ	31,78	GO Mislinja
3.	Marko KRENKER	32,70	TOK Slovenj Gradec

VINCENCIJA JAVORNIK 1910—1992

Nemo in tiho kot je živela, je umrla v 82 letu starosti Vincencija Javornik. Rodila se je na kmetiji Zgornji Podlesnik pod Paškim Kozjakom, kjer je živela celih 50 let. Delala in garala je na skopi hribovski zemlji, ki pa večkrat tudi ni dajala veliko za preživetje. Pa vendar Vincencija je bila vajena skromnega življenja, zato je bila njena pridnost in poštenost prisotna povsod. Tudi med NOB je bila Vincencija ena tistih slovenskih mater, ki je po svojih močeh pomagala partizanom, zlasti pa borcem slavne 14. divizije, ki so se z nadčloveškimi napori prebijali s Paškega Kozjaka na

Pohorje. Gotovo pa je za njo bil najtežji trenutek takrat leta 1945, ko je bila na pragu že svoboda, a so ubežne ustaške enote na Paškem Kozjaku naredile pravo razdejanje in požigale tamkajšnje domačije, med katerimi je bila požgana tudi kmetija Zgornji Podlesnik. Tudi potem, ko je bilo treba kmetijo obnoviti, je bilo treba poprijeti za delo.

Kjo se je leta 1960 poročila njena hčerka Milena je za pokojno Vincencijo bil najlepši trenutek, ko je našla svoj novi dom pri hčerki in zetu. Preko 30 let so srečno živeli skupaj, toda smrt je napravila veliko praznino.

Ohranili jo bomo v lepem in trajnem spominu.

F. Jurač

V SLOVO VIKTORJU POPIČU

Po treh mesecih odsotnosti od doma je 7. marca prenehalo utripati dobro in plemenito srce Volovškovega očeta iz Raduš. Rodil se je 11. 5. 1908 leta kot najmlajši med 4 brati in eno sestro. Bil je še v zibelki, ko mu je umrla mati, na kar se je oče v drugo poročil in po nekaj letih kupil posestvo pri Jesenku, Viktorju pa prepustil Volovškovo posestvo. Leta 1938 se je poročil s Štefno Micko. Rodilo se njima je 6 otrok, 4 dekleta in 2 sinova. Trdo je bilo njegovo življenje na tej veliki hribovski kmetiji. Hčere so se

ena za drugo poročile in odšle na svoje, kakor tudi najmlajši sin Marjan. Posestvo pa je leta 1971 izročil sinu Viktorju. Oddahnil si je od skrbi in dela, saj je videl v svojem nasledniku dobrega naprednega gospodarja. Vendar je v njegovo mirno življenje posegla kruta usoda in mu ugrabila ljubečo ženo pred 10 leti, katere izgube nikakor ni mogel preboleti. Počutil se je zelo osamljenega, ker ni mogel več delati si je krajšal čas z branjem knjig. Velika množica ljudi ga je pospremila na njegovi zadnji poti k ženi na starostno pokopališče.

Naj mu bo lahka zemlja!
Mihaela LENART

JAKOB VERKO 1923—1992

pol okušal vojne grozote, lakoto in mraz na mnogih bojnih poljih, ki so mu vzela najlepša mlada leta. Le njegovemu pogumu ter srečnim naključjem se gre zahvaliti, da se je živ vrnil v domači kraj, čeprav z načetim zdravjem.

Cez štiri leta po vojni si je poiskal kar pri sosedu življenjsko sopotnico Golobovo Zofko, s katero sta ob skrbnem kmetovanju vzgojila sina in dve hčerki. Ker majhna Skrlejeva kmetija doma ni mogla dajati dovolj dohodka, so Jakobu zelo prav prišle tesarske veščine, saj so njegovi žulji vgrajeni v marsikatero poslopje v bližnji in tudi bolj oddaljeni okolici. Te obrti se je priučil tudi sin Franci.

Pokojni Skrlejev ata ni bil samo skrben družinski oče, ampak tudi dober sosed in krajan, ki je v stiski vsakomu rad priskočil na pomoč. Tudi vsak gost ali popotnik, ki se je znašel pod njegovim krovom, je bil gostoljubno sprejet in postržen s kruhom in moštom.

Pogrešala ga ne bo samo Skrlejeva domačija, ampak vsi, ki jim je karkoli dobrega storil.

Dragi Skrlejev ata, hvala ti za vse in naj ti bo lahka domača gruda, katero si tako ljubil.

Ohranili te bomo v trajnem spominu.

Ludvik MORI

Sredi letošnjega sončnega januarja se je nepričakovano po vsej ostriški fari raznesla žalostna novica, da je prenehalo biti dobro srce Jakovu Verku, po domačem Skrlejevemu očetu in dedku, od katerega smo se 16. januarja poslovili na ostriškem pokopališču.

Jakovu Verku je zibka stekla 30. 4. 1923 na prijazni domačiji, ki leži stisnjena na precej nagnjenem pobočju med farno cerkvijo Kaneza Krstnika in podružnico sv. Duha. Čeprav je bil edinec, ni bilo časa za »erkljanje« ampak je moral že zelo zgodaj s štirinajstimi leti prijeti za vsako težaško delo, ker za najemanje »taverherjev« ni bilo denarja, saj je bila kmetija v hudi finančni stiski zaradi splošne državne krize, so jo med kmečkim življenjem povzročili nepošteni prekupčevalci.

Komaj se je družina izvlekla iz najhujših težav, že so se nad deželo zgrnili temni oblaki druge svetovne vojne, ki je kot mnogo drugih mladih fantov tudi Jakoba potegnila v svoj vrtnec, kjer je polni dve leti in

UMRLA JE GOSTENČKA FANIKA NA SELAH

Pred kratkim so se na pokopališču pri sv. Roku na Selah pokopali Frančiško Šisernik, Gostenčko Faniko, ki je umrla v 69 letu starosti, 24. februarja 1992. Njen rod izhaja izza planine, od nekdanj mogočnega Šisernikove domačije za Uršljo gor.

Gostenčka Fanika, je bila »Gostenčka«, v resničnem in pravem pomenu te besede. Poštena, delovna, skrbna in gostoljubna je bila. Le malo je takih. Gospodinjala je dolga leta svojemu bratu Stanku. Bila mu je dobra, poštena in skrbna

gospodinja. Delala je vse: na polju, v hlevu in v hiši. Čudovito je skrbelo za perilo, da je bilo vedno čisto oprano, zlikano in pripravljeno. Obilice dela, stroga vzgoja v mladosti je najbrž bilo vzrok, da je ostala vse življenje samska.

Ob njeni smrti je prav, da se zahvalimo bratom za vso skrb in pomoč, ki so jo Faniiki med njeno boleznijo nudili, posebno Staku in Francu, Francovi ženi in vsem, ki so ob njeni smrti Stanku nesebično pomagali. Hvala g. župniku za obred in selanskim pevcom za lepo petje, govornikoma pa za govora.

Rok GORENŠEK

UMRLA JE ANGELA KOVŠE, roj. PENŠEK

Najbrž ji je zgodnje vstajanje in delo tako ljubilo tisto lepo pesem, da jo je do smrti rada prepevala:

»Hola, hola fantje vstajajte!
Vstajajte dekleta in žene. Lepo, mlado jutro se budi, se žari, s stolpa jutrnjico že zvonijo.«

Kovšijeva mama je v zakonu rodila 10 otrok, od katerih jih 6 še živi: pet hčera in en sin.

Zadnja leta svojega življenja je preživela v Podgori pri Kotljah, pri hčerki Kristini in zetu Gustiju, ki sta zanj vsa tri leta njene nepokretnosti ljubeznivo in vzorno skrbeli.

Kovšijeva mama, bico, bomo zaradi njene neuničljive dobre volje, nasmejanosti in prijaznosti ohranili v najlepšem spominu vsi, ki smo jo poznali in radi imeli.

Rok GORENŠEK

**DOPISUJTE
V GLASILO**

Z modro čelado pod vročim soncem Egipta!

Zadnje čase kar veliko poslušamo najrazličnejše vesti o prihodu sil Združenih narodov, kot se tem vojakom uradno reče. Tudi v naši državi jih bomo imeli čas spoznati, saj glede na zapleten položaj v naši bivši skupni domovini ne bodo mogli kmalu odto. Naloge teh vojakov so pri vseh posredovanjih enake. Opravljajo delo mednarodne policije in ščitijo sprte strani, da si zopet ne skočijo v lase, ampak, da čimprej pozabijo na vojno in začnejo normalno živeti s tistim, kar so v vojni izgubili ali pridobili. Ker pa se v dnevnem tisku že pojavljajo spomini prvih udeležencev teh akcij pred mnogimi leti na Sinaju, sem pripravil na pobudo urednice nekaj vtisov iz tistih dni za bralce VIHARNIKA. Leta 1958 sem namreč preživel tudi sam pol leta pod UNEF — zastavo v Egiptu. Bralce, ki moje prigode iz tistih dni že poznajo, pa prosim, da obrnejo list, ker tisk ni radio, ki ga lahko izklopiš, drugi pa naj ne zamerijo dolžini članka. Pol leta življenja navadnega vojaka pod tako vročim nebom, kot je egiptovsko, se v par stavkih ne da opisati.

Ko mi je junija leta 1957 v Skopju začel teči vojaški rok, so se v našo četo vrnili vojaki I. izmene iz Egipta. Občudovali smo te zagorele, dobro opremljene ter z državnimi simboli in mirovnimi medaljami okrašene vojake. Kar pomisliti nisem smel, da bi bil nekoč

na mestu katerega izmed njih. Kriteriji za odhod med vojake Združenih narodov so bili zelo strogi, odločilen pogoj poleg zdravja in lepega vedenja posameznika pa je bil političen. V tujini nisi smel imeti sorodnikov, pa tudi karakteristika iz domače občine, ki so jo zahtevali še preden so kandidata o tem obvestili, je morala biti neoporečna. Tak izbor vojakov se je poznal tudi v Egiptu. Med seboj smo bili zelo povezani, čeprav smo se prvič videli tako rekoč na ladji. Med bivanjem na Sinaju ni bilo nobenih trenj, ne med vojaki in ne med starešinami. Mnogi takratni vojaki imamo še danes stike in radi se spominjamo tistih časov, saj smo delili radosti in nevarnosti, ki se pa kot 20-letniki takrat nismo zavedali.

»Kaj mi daš, če ti povem dobro novico?« me je vprašal uniformirani znanec, ki je delal v štabu vojaške obveščevalne službe v Skopju. »Uro ti bom kupil, ker jo boš znal paziti!« sem se rad pošalil na račun svojega birmanškega botra. »Držim te za besedo, v Egipt pojdeš!« je takoj zagrabil. Ko sem po mesecu dni bolečih pregledov in priprav zapuščal domovino, kar nisem mogel verjeti, da bom res videl deželno peska in kamel, pa morje, obale in otoke. Reko smo zapustili 4. maja z ladjo Jugoslavija, ki je bila takrat najlepša in najodobnejša na našem morju. Po štirih dneh plovbe smo pristali v Port Saidu. Na obali so nas že čakali vojaki, katere smo prišli zamenjat. Njihovo navdušenje za vrnitev v domovino smo čuli že daleč ven na morje in kar razumeti nismo mogli, čemu se tako veselijo, ko je pa na Sinaju tako lepo. Pol leta kasneje smo se tudi mi tako veselili. Plovba do Port Saida je bila mirna, vreme prelepo, vendar pa jaz od te lepote nisem imel veliko. Boleče injekcije na pripravah proti raznovrstnim boleznim, ki so nam grozile v Sveti deželi in morská bolezen so opravile svoje. Največ časa sem se držal pocinkanega vedra ob ležišču in gledal, kako se v njem trkljajo moji »kozlički«. Nisem bil edini. Vedra so nam odnašali zdravi tovariši in nam pripovedovali mimo kako lepih krajev plovemo. Hrane nisem užil, dokler nisem stopil na trdna tla v taboru, ki je bil za dolge mesece moj drugi dom.

V našo bazo El Ariš smo po celonočni vožnji z vlakom prispeli naslednji dopoldan, ko se nam je že temnilo pred očmi, saj smo bili še vedno v zimskih uniformah. Oblekli smo se v lahka UNEF oblačila, prejeli modre čelade, pa platnene kape z velikim ščitnikom in sončna očala, saj zaradi beline peska skoraj nismo mogli gledati, dokler se vsemu nismo privadili. Naš tabor je bil 7 km oddaljen od El Ariša, oz. 100 km od Gaze, kjer je bil glavni štab UNEF za Egipt. Naši šotori, v katerih je bilo prostora za 16 vojakov, so stali v krogu pod sipinami, med redkim puščavskim grmičjem. V sredini je bil za nogometno igrišče velik peščen prostor. Do morja smo imeli le 500 m, ampak ohladiti se v njem nisi mogel, ker je bilo pretoplo. Na odprto morje nismo smeli plavati zaradi nevarnosti morskih psov, čeprav nismo opazili te nevarnosti. V ta namen sta bila na obali postavljena dva železna stolpa, na katerih sta nas med kopanjem varovala dva ostrostrelca. Bolj kot morskih

Modra čelada že, kaj pa glava?

psov smo se bali škorpiljonov, zato smo vsako jutro stresali čevlje, da se ne bi kateri zavlekel vanje. Mislim pa, da bi v tistem preznojenem čevlju, iz katerega smo od časa do časa z nožem izrezali od potu strjeni pesek ne mogli vzdržati niti škorpiljon. Bolj nevarna je bila sončarica, zato smo hodili na kopanje s čelado, zaradi prevročih tal pa v čevljih. Tuširali smo se zgodaj zjutraj ali pozno ponoči, ker se je voda v sodih na zato postavljenih stolpih čez dan preveč segrela. Pred spanjem smo se mazali s posebnim, toda smrdljivim oljem in legali na vojaške platnene postelje, pokrite z mrežo proti komarjem. Za lažje prenašanje vročine smo dobivali tudi solne tablete, pa tudi injekcije. Za proste vojake so po večerih predvajali tudi različne filme in tako nam je čas kar nekako mineval. Bolj so »nastradali« vojaki na puščavskih postojankah, kjer so ostajali po 45 dni. S takim življenjem sem se seznanil že kar prve dni po prihodu v El Ariš. Ker sem prišel v Egipt kot mehanik tehnične čete, sem moral spremljati kolono vozil, ki je zamenjevala vojake na položajih v puščavi. Jugoslovanska zastopstva v Egiptu je bila najštevilnejša zato smo držali najdaljši razmejitveni pas, dolg okrog 300 km, od El Ariša do Akabskega zaliva v Rdečem morju. Nekaj teh postojank se še spominim, ne vem pa, če je vrstni red pravi. To so: El Šat, El Amur, El Kantila, El Kantara, El Husein! Za mene je bil tisti teden najtežji v življenju. J V

(Nadaljevanje v naslednji številki)

»Jugoslavija v PORT SAIDU«

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame in prababice

VINCENCIJE JAVORNIK
iz Starega trga

se vsem, ki ste jo spremljali na zadnji poti ter ji darovali vence in cvetje, najlepše zahvaljujemo. Hvala tudi vsem, ki so nam kakorkoli pomagali, govorniku Jožetu Kacianu za izrečene besede slovesa ter g. župniku za pogrebni obred.

Žalujoci: hčerka Milena, vnukinja Stanka in Melita z možem Brankom in pravnuk Sandi.

ZAHVALA
ob smrti dragega moža,
očeta in dedka

ŠTEFANA FERLEŽA

1930—1992
iz Črne na Koroškem

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v trenutkih žalosti. Posebno se zahvaljujemo gospodu župniku za opravljen obred, govorniku Alojzu Kremzerju za izrečene poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke, godbi Rudnika Mežica za zagrane žalostinke.

Hvala vsem, ki ste nam izrazili sožalje, darovali vence in cvetje in ga pospremili na zadnji poti.

ŽALUJOČI: žena Anica, otroci Edi, Marta, Janko, Nevenka ter ostalo sorodstvo

Varnost pri delu v letu 1991

Dela v gozdarstvu spadajo med težka in zdravju škodljiva dela. Ker so dela nevarna, moramo zagotoviti delavcem takšne delovne razmere, da se pri normalni pazljivosti in upoštevanju varnostnih predpisov ne poškodujejo. Kljub temu zaradi subjektivnih in tudi objektivnih vzrokov nastajajo nesreče pri delu. Gozdarstvo je panoga, v kateri je zelo veliko nesreč. Delo je nevarno zato, ker ni šablonsko, stalno se spreminjajo pogoji dela, spreminjajo se vremenske razmere, celotni proces dela pa se odvija na veliki površini glede na ostale dejavnosti. Naš skupni cilj je, da število nesreč čimbolj zmanjšamo. V preteklem letu se je v GG Slovenj Gradec pripetilo 85 nesreč, kar je 5 nesreč manj, kot pa je 10-letno poprečje.

Zap. št.	TOZD, TOK	Število nesreč			Skupaj	Št. iz dni	Res. nesr.	Pogost. nesreč
		Št. zap.	na delu	na poti				
1.	Gozd. ČRNA	109	20	—	20	293	14,6	18,3
2.	RADLJE	71	14	2	16	412	25,7	22,5
3.	SL. GR.	39	6	—	6	138	23,0	15,4
4.	MISL.	49	14	—	14	306	21,8	28,6
		268	54	2	56	1149	21,3	20,9
5.	TOK PREVALJE	22	—	—	—	—	—	—
6.	DRAVOGR.	12	3	—	3	57	19,0	25,0
7.	RADLJE	20	—	—	—	—	—	—
8.	SL. GR.	31	6	—	6	258	43,0	19,3
		85	9	—	9	315	15,5	10,6
9.	TOZD GRAD.	43	4	—	4	34	8,5	9,3
10.	TIS	106	8	—	8	271	33,8	7,5
11.	CLS	38	3	—	3	15	5,0	7,9
		187	15	—	15	320	15,8	8,0
12.	DSSS	81	—	5	5	150	30,0	6,2
Skupaj		621	78	7	85	1934	22,7	13,7

Glede na 10-letno poprečje se je zelo povečala resnost nesreč.

V letu 1991 ni bilo nobene smrtne nesreče, težje nesreče pa so bile tri, zaradi katerih so delavci še sedaj v bolniškem staležu.

Močno se je zvišalo število nesreč predvsem v privatnem sektorju. Vzrok temu je neurejena gozdarska zakonodaja in so neusposobljeni in neopremljeni delavci veliko delali v gozdu.

Za zmanjšanje števila nesreč bomo morali v prihodnje izvajati naslednje ukrepe:

- izboljšati strokovno usposobljenost ljudi za delo v gozdu,
- delavce bo potrebno opremiti s sodobnimi varovalnimi sredstvi in dosledno kontrolirati njihovo uporabo,
- večjo pozornost bo potrebno posvetiti rednemu vzdrževanju orodja in pripomočkov za delo,
- dosledno bo treba izvajati zdravstveno varstvo (predhodni in obdobjni zdravstveni pregledi),
- usposobiti in opremiti bomo morali ljudi za strokovno nudenje prve pomoči,
- izvajati bo potrebno stalno kontrolo nad tehnološko in delovno disciplino.

ALOJZ KLEMENŠEK

POHOD PRIJATELJSTVA

Prišli, videli, zmagali in premagali Peco

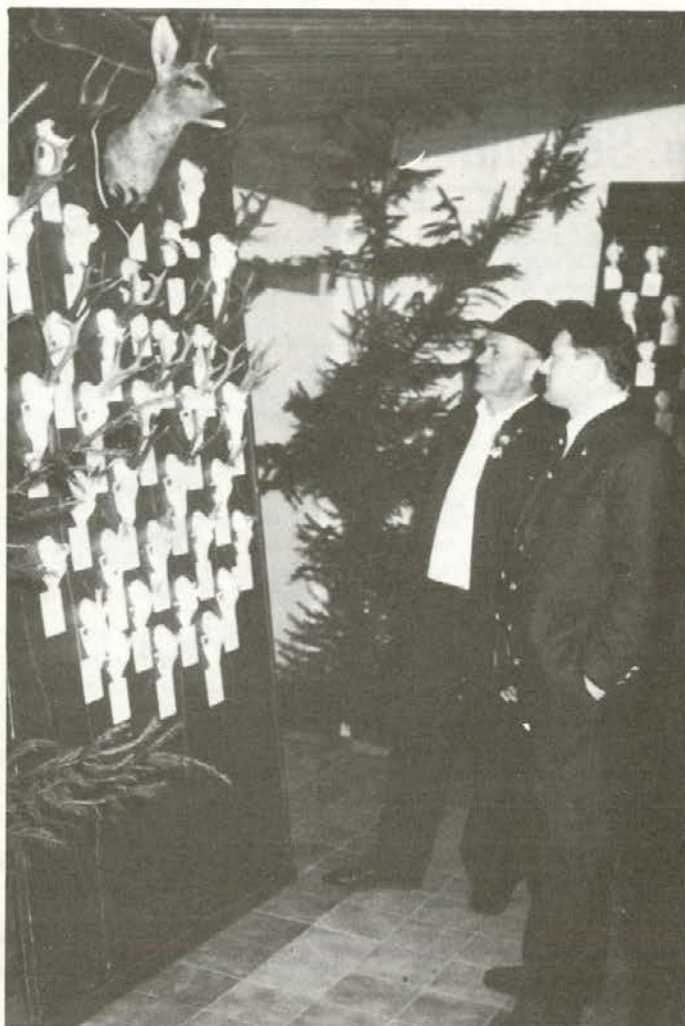
Množični pohod je prilika, da si prepuščen sam sebi ali pa se stopiš z množico ali pa se pridružiš prijatelju in potem v dvoje premagujeta naporne dele zaledenele ceste ali steze.

In glas in toplina moje prijateljice Mire sta kot zanašča za dvig razpoloženja, ki ga še kako potrebuješ, da ne podležeš pastem, ki sta jih gora in zima pripravili za lepo število planincev iz vse Slovenije.

Tako si s prijateljico Miro deliva vse: od smučarskih palic do čokolade, od jabolk do navdušenja nad zimsko naravo. »Snežna ravnina, lepa si res, mrzav mi lahni kri je ogrel, zdaj bi najraje prsi brez razgaljene k sebi prižele«, pravi znani ruski pesnik. Bela ravnina in poledenela steza se izmenjavata prav tako kot najino razpoloženje. Planinci so najbolj kavalirski možki, mi gre po glavi, ko premagujem zadnje vzpone in še si govorim: »Mi-

ra, Mira, kako si me lahko pripravila tako da leč, vsak dvig noge je, kot bi dvigovala svinec«. Natašini čevlji so se napili vode. Nataša ljuba, v planinah vedno mislim nate, čeprav se spomin nate pogreza v meglo, planine so bile tvoj drugi dom, poskušam prepričati planino, da te vrne. Vzpon postaja vedno težji zaradi obilice snega, v katerega se pogrezam, pomagam si z zvijačo ali če hočete avtosugestijo: »Moje noge so čisto lahke, vse je v redu, tukaj mi vsaj sonce ne pripeka z vso močjo v hrbet, tukaj se ne vsipa grušč, tukaj ne medlim od žeje itd. itn., skratka, tako se prebijem do vrha, kjer me že čaka Mira in njen prijateljski objem. Kazimira, znana tekačica, se mora preobleči in ostali se šalimo, da bodo slike ravno pravšnje za Vroči kaj in seveda smeha ni konca ne kraja.

Skratka: Prišli smo, videli, zmagali! PECA JE NAŠA! Milena CIGLER

Lovska razstava v Tomaški vasi

USPELA LOVSKA RAZSTAVA

V gasilskem domu v Tomaški vasi so lovci slovenjegraškega gojitvene bazeza pripravili uspešno lovsko razstavo, na kateri so prikazali bogate lovske trofeje. Na razstavi je sodelovalo vseh šest lovskih družen v občini Slovenj Gradec. Na otvoritvi razstave so lovci najprej poslušali zanimivo lovsko predavanje, zatem pa so jih seznanili z odstrelom divjadi v lanskem letu. Letošnjo lovsko razstavo je pripravila lovška družina Golavabuka. Na sliki: Lovska razstava je bila zanimiva in dobro obiskana.

F. J.

DRAGA POMLAD

Draga pomlad!
Ne hodi mimo mojih vrat.
Pridi, želim si tvoje bližine!
Pridi, saj v tebi hranim
lepe spomine.

Draga pomlad,
ne hodi mimo mojih vrat!
Pridi, da naužijem tvoje se svežine,
pridi, stri okove hladne zime,
vljv v srce mi novih nad,
zato draga pomlad,
ne hodi mimo mojih vrat.

Veronika PLEŠEJ

Kulturno življenje v Šentilju

Vas Šentilj v zgornji Mislinjski dolini je bila že od nekdaj nekako središče vseh dogajanj v tem delu, posebno na kulturnem področju. Tu so živeli posamezniki, ki so se udeleževali in ves prosti čas žrtvovali za kulturo. Središče vsega je bila šola in cerkev. V šoli so uprizarjali igre, okoli cerkve pa se je zbiralo ljudstvo ob nedeljah. Tu so bile tri gostilne, tri trgovine, sejmišče z dvema kramarskima in živinskima sejmomoma v letu, pa bralno društvo, hranilnica, knjižnica in društvo fantov in deklet in še bi lahko naštevati. Posebno aktivna je bila dramska skupina. Zato je prav, da osvežimo spomin na ljudi, ki so bili zaslužni na vseh teh področjih. Vsaka vas je imela svojo dramsko skupino: Dovže, Šentilj, Mislinja in Dolič, vse predstave pa so bile v Šentilju. Prvi režiserji in glavni pri izdelovanju kulis in obenem tudi dobri igralci so bili: v Šentilju pokojni Franc Tovšak, v Dovžah Marica Gašper, v Mislinji Ivan Smonkar, v Doliču Avgust Hribar. Od teh živi še Marica Gašper. Igrali so pozimi v razredu (med vojno požgane) šole, poleti pod kozolci ali na prostem v ograjenem prostoru. Tik pred vojno pa je bil s prostovoljnim delom zgrajen prosvetni dom, za kar se je posebno angažiral fantovski odsek in tedanji kaplan Jager. Po vojni je bil prosvetni dom že dvakrat obnovljen in je sedaj dobil lepo podobo od zunaj in od znotraj, deloma s samopripevkom in prostovoljnim delom članov KUD. Po vojni so se pojavili novi ljubitelji in organizatorji ljudskih iger: učiteljica Tončka Božič, upravitelj Ivan Podlessek in nazadnje Jože Tovšak. V Dovžah, Mislinji in Doliču pa so ostali še stari organizatorji. Nato so se vse te igralske skupine združile v eno v Šentilju in vsako zimo je bila naštudirana drama. V letu 1950—52 je dosegla ta dejavnost vrhunec z igro Miklova Zala, katere igralci in krajani še danes ne morejo pozabiti. Režiral jo je Jože Tovšak sedaj župnik v Puščavi na Pohorju. To čudovito Žižkovo delo so ponovili leta 1976 pod vodstvom in v režiji Petra Tovšaka, ki še danes organizira in režira dramska dela in druge kulturne prireditve. Predlani je bila uprizorjena Finžgarjeva Veriga in še druge kulturne točke.

To zimo pa se pripravljajo na kulturni program za Prešernove kulturne dneve. V jeseni je bil kulturni program v počastitev samostojnosti Slovenije kjer je devedesetletni profesor, duhovnik, domačin posadil ob kulturnem domu lipo. Za spodbudo mladim bi še dodal, da so v tem kraju odlični igralci, ki častno nadaljujejo tradicijo njihovih prednikov. Vse predstave so, kot že nekoč, izredno dobro obiskovane. Zato niso na mestu govornice, da so ovire za dramsko udejstvovanje televizija, radio in šport. Drži pa, da tisti, ki nesebično žrtvujejo svoj prosti čas, ne dobivajo nobene moralne podpore in priznanja za svoje de-

Kulturni dom Šentilj

lo, ki ga opravljajo zastonj. Profesionalci pa vedno prejema priznanje in nagrade za svoje plačano delo. Tako bi lahko bilo v naših kulturnih domovih vse leto živahno. Na koncu naj omenim še godbo na pihala, ki deluje v tem kraju že od leta 1905 pod vodstvom kmeta Jožeta Krajncja po domače Babnika, ki je nasledil svojega očeta Antona. O tej zanimivi godbi pa bom kaj več napisal drugič, saj ima zelo pestro zgodovino.

Veliko je bilo v tem kraju ljudi, ki imajo ogromne zasluge na kulturnem področju kraja. Preveč prostora bi porabil, če bi našteval vse, pa tudi spomniti se ni mogoče vseh. Zaslužijo pa si, da se njihova imena zapišejo da ne bi šli v pozabo. Najlepši spomenik jim je pa kulturni dom: sad dela in žrtev prednikov današnje generacije, ki je lahko kraju v ponos.

Jože KRAJNC

Žene so pekle pecivo

V okviru kmetijsko gospodinske službe, enota Slovenj Gradec, je bil v zimskih mesecih organiziran tečaj peke peciva za vse kmečke žene in dekleta. Tečaj, ki ga je vodila Marjana Košmrl iz Agroživilske šole iz Maribora, je v Šmartnem in v Mislinji, odkoder je tudi naš posnetek, izredno dobro uspel in si takih tečajev žene in dekleta še želijo.

F. J.

Glasilo VIHARNIK izdaja delovna organizacija Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec. Urednica: Ida ROBNIK, lektorica: Majda KLEMENŠEK, tehnični urednik: Bruno ŽNIDERŠIČ.

Naklada: 3500 izvodov. Viharnik je proizvod, od katerega plačujemo davek od prometa proizvodov po tarifni št. 4.

Tisk: GZP MARIBORSKI TISK Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1992.

Ali boš tudi ti šel na Jožefovo na grad?

Slovenci smo narod, ki časti sv. Jožefa. Nič koliko Jožefov, Jožic imamo v svojih družinah. Zakaj pa ne? Saj je sv. Jožef poglavar sleherne družine! Pravijo, da o njem piše legenda, da je med vsemi svetniki-nebeščani najbolj vzvišen. In kar njega prosiš z gorečim srcem, si uslišan. Nič koliko cerkva je posvečenih njemu: npr.: sv. Jožef v Celju, Mariboru, a pri nas pa vsako leto na Jožefovo je romanje na grad, kjer je sv. Pankracij. Spominjam se, kako smo včasih še mladi fantje romali na grad. Po maši pa smo pri kramah, ki jih je bilo nič koliko, kupovali svojim Jožicam spominke! Ja, takrat so še bili časi, ko si za minule dinarje lahko kaj kupil, a sedaj — naši tolarji, ki so podobni kafri, kar izginejo, če jih imaš na dlani. No, pa naj bo, kakor koli že, saj smo zadnje čase doživeli vsi več hu-

dega kot dobrega, zato nas vse spremembe, ki nastajajo na nepošten, krivičen način, več ne prizadanejo. Življenje gre svojo pot. Vsaka vlada, ki je nastala, se enkrat ojede od rje. Letos smo slavili prvič v svobodni Sloveniji sv. Jožefa! Vsi smo mislili, kako bo lepo, kako si bomo srečno podajali roke, polni ponosa. A izgleda, da postajamo še večji sužnji današnje zmešnjave. Zakaj? Upam, da smo toliko še prisebni, da ne bomo pozabili, koliko smo pretrpeli. Sedaj pa mnogi smatramo, da smo prodani, da smo že nekemu brez naše privolitve pokoljeni. Le kako, si bo mislil naš novi lastnik, da bo to dosegel. A se je uštel! Slovenci smo veliko prestali in če bo treba bomo še enkrat pokazali, da se znamo boriti za človeka, za sočloveka. Ne zamerite mi, če sem malo skrenil na politiko, a moral sem

povedati, kar človeka boli! Sedaj pa se le povrnimo k Jožefu! Kličem vam, pojdemo tudi letos na božjo pot na grad. Poromajmo tja v procesiji križevega pota in prosimo med drugimi za mir na svetu, za mir v naši mladi državi.

Predvsem pa to, da bi sv. Duh po priprošnji Jožefa tistim, ki nas vodijo, razsvetlil um, da bi več ne dovolili trpljenja svojega naroda. Naj tudi letos vsi zaživimo lepoto godu sv. Jožefa. Vem, ne bomo mogli kupiti daril za svojce, ki jih kot godovnike imamo v družinah. Tudi stisk roke in šopek Jožefovih zvončkov naj bo spomin na čase, ko smo si ob godovnih dneh lepo voščili! Naj sv. Jožef še naprej ostaja vodnik naših družin.

Viktor LEVOVNIK

Iz starih davnih časov

Nekoč pred davnimi časi je živel na gradu Javornik pri Ravnah na Koroškem, hudoben graščak. Njegovi podložniki so se ga bali bolj kot »hudič križa«.

Njegovo neusmiljeno ravnanje s kmeti-tlačani je bilo hujše kot ravnanje današnjih oblasti. Jemal je mnogo večjo desetino. Tlaka je bila huda, težka in mnogo daljša, kot je bila dovoljena. Pri tem je ljudi dal neusmiljeno pretepati in mučiti za vsako nepokorščino in neizpolnjevanje njegovih zapovedi. Skratka, bil je trinog in tiran, da takšnega ni bilo daleč okoli.

Ni čuda, da je glas o njegovih grozovitostih in samovoljni odmeval daleč okrog po deželi. Prišel je na ušesa celo samemu presvetlemu cesarju, ki je v tistih časih edini v deželi imel pravico in moč poklicati na zagovor in kaznovati hudobne, samovoljne graščake.

Cesar je poklical javorniškega graščaka pred svoje cesarsko sodišče, ki je sodilo graščakom in imelo svoj sedež v Gradcu. Cesar,

ki je poprej dal zaslišati tlačane, svoje ogleduhe in svetovalce, je spoznal graščaka za krivega. Obsodil ga je na hudo in težko kazen, da ga je devica »jungfrava« poljubila.

Devica ali kakor so jo tedaj imenovali »jungfrava«, je bila posebna, železna naprava, podobna ženski.

Dala se je odpirati in zapirati. Znotraj je bila polna ostrih bodic in raznih naprav, ki so stisnile in poškodovale nesrečnika, ki so ga v njo zaprli. Bolj ali manj so mu poškodovale in stisnile različne življenjske važne organe, vendar tako, da obsojenec ni kar takoj umrl. Živel je še in trpel toliko časa, za kolikor je bil obsojen. Lahko je kmalu umrl, lahko pa šele čez krajši ali daljši čas, odvisno od tega, kako močno ga je devica objela in stisnila. Objem in poljub device torej za obsojenca ni pomenil takojšnje smrti, pač pa krajše ali daljše trpljenje in hiranje, kakršnega si je pač zaslužil. Kruti javorniški graščak se je takoj po izvršitvi obsodbe s poljubom »jungfrave«, s štirivprežno kočijo odpeljal domov na Javornik, na Ravnah na Koroškem. Med potjo se je ustavil pri znani vedeževalki, ki mu je svetovala, da bo ozdravel in preživel »objem in stisk« device le, če se bo takoj po prihodu domov, na grad okopal v škafo tople, sveže svinjske krvi.

Nemudoma je poslal naprej hitrega, brze ga sla z ukazom, da morajo takoj pobrati tlačanom svinje in jih zaklati, svežo, toplo kri pa zbrati v velikem škafu, da se bo v njej lahko skopal takoj, ko se bo vrnil domov. Po njegovem ukazu se je tudi zgodilo, vendar ne vse tako, kot je predvideval. Svinje so tlačanom pobrali, jih zaklali, svežo, toplo kri zbrali v velikem škafu. Toda zaman so čakali, da bi se vrnil in se v krvi okopal. Kajti pri izlivu hotuljske Dule v Mežo, pod Votlo pečjo ga je doletela smrt. »Jungfrava« ga je zelo tesno objela in stisnila. Graščak je umrl na kraju, kjer še sedaj stoji na skali tik ob glavni cesti lepa, zidana kapelica. Postavljena je bila v spomin in opomin na ta davni dogodek. Graščak je bil protestant, luteranec. Zato je tudi kapelica na skali protestantska, luteranska, kar pa dandanašnji le malo kdo ve. Kapelica je zmeraj zapuščena, brez cvetja in rož, brez cerkvenih obredov. Je pa edini spomin na čase, ko so tudi naši kraji za nekaj časa prišli pod vpliv protestantizma.

Bila bi že davno, že ob rekonstrukciji ceste Ravne—Dravograd odstranjena in porušena, če se takrat ne bi bil zavzel zanjo tedanji ravenski župan in direktor železarne Ravne, Franc Fale, ki je preprečil njeno miniranje. Lahko smo mu hvaležni, saj nam je ohranil redko zanimivost iz naše zgodovine, ki je bogata in zanimiva samo, če takšni ali drugačni pomniki preteklih časov in razmerij, v katerih smo živeli, stoje in nas spominjajo na to.

Rok GORENŠEK

MOJE OPČITNIŠKO DOŽIVLJANJE

V soboto, prvega februarja so se za nas osnovnošolce pričele zimske počitnice.

Počitnice sem pričakoval zelo težko. Vendar pa je veselje hitro minilo, saj je prav tako hitro pobralo tudi sneg po naših bregovih. Zato smo se otroci dogovorili s tov. Miro, da se bomo odpeljali na izlet v Banovce. Zelo težko sem čakal ta dan, da se odpeljemo na kopanje. V ponedeljek ob osmih zjutraj smo se z avtobusom končno odpeljali proti Banovcem. Peljali smo se skozi Maribor, tam smo si ogledali avtobusno postajo in potem nadaljevali pot. Obstali smo še v Filovcih, kjer smo si ogledali lončarstvo. Mojster nam je pokazal, kako se naredi iz gline majolka in vaza. Ko smo si vse ogledali, smo nadaljevali pot do Banovcev. Tam pa nas je čakalo pravo veselje in radost, saj smo se kopali tri ure in pol. Kopali smo se najprej v pokritem bazenu, potem pa smo odšli še v zunanjšega. Tam nas je gospod šofer Marjan še naribal s snegom, potem pa smo zopet poskakali v vročo vodo. Kar prehitro je minil čas namenjen kopanju in že smo morali h kosilu. Ob pol šestih smo se odpeljali nazaj proti domu.

To je bilo zame najlepše počitniško doživetje.

Boštjan PRITERŽNIK
S. b. razred

Kmet Anton Vovk iz tolstege vrha nad Mislinjo se lahko pohvali z volom, ki ga je spital. Ko ga je pomeril vnuk Viktor, je mera pokazala, da vol meri 2,35 m

EKONOMSKI POGOJI DELA

Ob nenehnem spreminjanju osnov za sestavo plana smo se odločili, da bomo izdelovali vrednostne in likvidnostne plane na osnovi trenutnega stanja kot najbolj optimistično varianto na eni strani in na drugi najbolj črno, ki jo lahko vidimo za gozdarstvo iz obstoječih zakonov, osnutkov in predlogov bodoče zakonodaje.

Po nobeni od obeh predvidenih variant ne vidimo vira za redno in investicijsko vzdrževanje cest, zaradi tega tudi ne moremo garantirati, da bo stanje cest takšno, kot je bilo v preteklih letih.

Tudi obseg za vlaganje v gozdnobiološko reprodukcijo bo v ZS v celoti odvisen od pridobljenih proračunskih sredstev. V DS se obseg sredstev za biološka vlaganja zmanjšuje zaradi že sprejetega zakona o denacionalizaciji.

Obstoječe razmere v gozdarstvu nam ne omogočajo, da bi oblikovano tehnično amortizacijo porabili za vlaganje in obnovo v obstoječo strojno opremo. Vir tehnične amortizacije bomo namenili za vzdrževanje tekočo likvidnosti.

Negotovost gozdarske dejavnosti ne zagotavlja socialne varnosti delavcem, tako možnosti zaposlitve in realnega izplačila osebnih dohodkov, zato ne moremo oblikovati osebnih dohodkov po kolektivni pogodbi, ampak jih prilagajamo glede na možnosti podjetja.

Z novim zakonom o prometnem davku in izvoznih taksah so se razmere v gozdarstvu močno poslabšale, saj moramo za odkupljeni les od kmetov plačati prometni davek. Obdavčene so tudi vse medsebojne storitve, ki nas zaradi obstoječe organiziranosti po starem Zakonu o združenem delu še bolj prizadene.

Pri izvozu gozdnih sortimentov pa moramo dodatno plačevati takso, ki gozdarstvo postavlja v podrejeni položaj glede na druge panoge. K izvozu pa nas sili lesnopredelovalna in papirna industrija, zaradi likv. težav. Plan, ki smo ga pripravili, nam služi le kot osnova za globalno ukrepanje, za tekoče gospodarjenje pa bomo izdelovali mesečne operativne plane.

LJUBA ČEH-LESKOVEC

ZILA

TRGOVSKO PODJETJE

SLOVENJ GRADEC

p.o.
Trg svobode 7
Tel. (0602) 41-127

Trgovsko podjetje ZILA Slovenj Gradec vam nudi v svojih poslovalnicah v Mislinji, Šmartnem in Slovenj Gradcu bogat izbor živil, pohištva, tekstila, gradbenega materiala, raznovrstnega blaga za gospodinjstvo, šport in rekreacijo.

Omenjeno blago (razen živil) lahko kupite tudi na 3 čerke obrez obresti, ZILA danes — za vaš boljši jutri!

MESNINA

MESNINA Otiški vrh
ŠENTJANŽ, Otiški vrh 168

V ČASU VELIKONOČNIH PRAZNIKOV VAM NUDI-MO V LASTNIH PRODAJALNAH UGODNO PRODAJO VSEH VRST PREKAJENIH ŠUNK S KOSTMI IN BREZ KOSTI, DOMAČIH PREKAJENIH KLOBAS IN OSTALIH DOBROT ZA VELIKONOČNI POGRINJEK.

CENE SO NIŽJE ZA MESNE IZDELKE LASTNE PROIZVODNJE OD 20 DO 40 %.

Hmezad

KMETIJSKA ZADRUGA DRAVA
TZO KMETOVALEC-VUZENICA

KOOPERACIJA, ODKUP, TRGOVINE IN USLUGE

VAM NUDI V SVOJIH PRODAJALNAH KOMPLET
SERVIS ZA KMETIJO!

TRGOVINA VUZENICA - TEL.: 0602/64-231
TRGOVINA MUTA - TEL.: 0602/71-61-130
TRGOVINA RADLJE - TEL.: 0602/71-158
TRGOVINA VUHRED - TEL.: 0602/71-159
TRGOVINA OZBALT - TEL.: 0602/60-116
TRGOVINA VAS - TEL.: 0602/71-351
MESARIJA VUZENICA - TEL.: 0602/64-666
MESARIJA SP. MUTA - TEL.: 0602/61-155
TRGOVINA RADLJE - TEL.: 0602/71-365
TRGOVINA MUTA - TEL.: 0602/61-103
TRGOVINA VUHRED - TEL.: 0602/71-145
TRGOVINA PRIMOZ - TEL.: 0602/64-589
CVETLICARNA RADLJE - TEL.: 0602/71-380
DELIKATESA RADLJE - TEL.: 0602/71-380

OBIŠČITE NAS!

„SONČEK”

PRODAJA POHIŠTVA

ŠENTJANŽ 131

Tel. (0602) 85-106

UGODNA PONUDBA POHIŠTVA, IVERNIH PLOŠČ,
POHIŠTVENEGA OKOVJA. NIZKE CENE —
STROKOVNI NASVETI

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

**ZAVAROVALNICA
TRIGLAV d.d.**

**POSLOVNA ENOTA KOROŠKA
Slovenj Gradec**

Vorančev trg 2
Slovenj Gradec
Tel.: 41-842

s predstavništvu na Ravnah v prostorih stare pošte (tel.: 0602/23-758) in v Radljah ob Dravi (tel.: 0602/73-024).

**VAM NUDIMO VSE VRSTE ZAVAROVANJ IN
TAKOJŠNJO PORAVNAVO NASTALIH ŠKOD.**

Ob sklenitvi avtomobilskih zavarovanj dobi vsak zavarovanec brezplačno okvir za nove registrske tablice.

Obiskali vas bodo tudi naši zastopniki.

**ZAVAROVALNICA TRIGLAV
POSLOVNA ENOTA KOROŠKA**

M mladinska knjiga
trgovina d.d.
ljubljana, titova 3

**Papirnica
in birotehnika
Slovenj Gradec,
Glavni trg 18**

**NAŠA PONUDBA —
VAŠE ZADOVOLJSTVO
MLADINSKA KNJIGA
SLOVENJ GRADEC IN
RAVNE NA KOROŠKEM**

Iz svojega širokega prodajnega izbora vam nudimo:

- računalniško in birotehnično opremo
- potrošni pisarniški material
- strokovne, poljudnoznanstvene in leposlovne knjige
- izbran darilni program za vas, vaše prijatelje in poslovne partnerje
- v galeriji lahko izberete dela naših priznanih slikarjev.

OBIŠČITE NAS

MLADINSKA KNJIGA TRGOVINA
TEL. 0602 43-391 BIROTEHNIKA
42-071 PAPIRNICA
43-740 KNJIGARNA

RAVNE NA KOROŠKEM (0602) 22-791

**NISSAN —
MUTA**

MG d.o.o. — AVTOSALON

Koroška 18, tel.: 0602/61-760
(pri bencinski črpalki na Muti)

V avtosalonu vam nudimo:

**NISSAN, gume MICHELIN, olje VALVOLINE
AVTOAKUSTIKO, TELEFAKSE IN RAZNE
TELEFONE**

Vsem voznikom avtomobila NISSAN

nudimo servisne usluge v našem novem servisu.

**MATIJAS
PODERZAVNIK**

SERVIS

Mariborska 15
62366 MUTA
Tel.: 0602/61-361

VIKTOR BUČ

servisiranje motornih žag in kosilnic

Pameče, SLOVENJ GRADEC
Tel.: 0602/41-820

Servis motornih žag Viktorja BUČA iz Pameč pri Slovenj Gradcu obvešča cenjene stranke, da ima na zalogi po ugodnih cenah verige in meče za motorne žage. Po ugodni ceni pa je mogoče dobiti tudi rabljene gozdarske metre.

Popravilo motornih žag in vrtnih kosilnic pa so moje redne usluge

se priporočam VIKTOR BUČ

**CVETLIČARNA
HUKOLLI**

na Glavnem trgu v Slovenj Gradcu

vam ponuja:

- vse vrste rezanega cvetja, lončnice
- aranžiranje daril, cvetlične aranžmaje za poslovne prostore
- veleprodajo sadja, zelenjave in cvetja (tudi na tržnici in pred bolnišnico v Slovenj Gradcu).

Prijazno vas pričakujemo vsak dan od 7. do 19. ure ter ob sobotah od 7. do 17. ure ali po telefonu: 0602/42-716.

PREMAGOVANJE VSAKDANJIH TEŽAV BO S CVETJEM V NEPOSREDNI BLIŽINI PRIJETNEJŠE!

HUKOLLI

»MARKET DANICA«

VAM NUDI V SVOJI PRODAJALNI VSE VRSTE PREHRAMBNIH ARTIKLOV (ZELENJAVA, MLEČNI IZDELKI, PIJAČE itd.)

POSEBNOST PRODAJALNE: DOMAČI KRUH

Odprto vsak dan od 7.—19. ure in
ob nedeljah od 8.—12. ure

**ČE PO TRŽNICI HODIŠ IN
ŽEJEN POSTANEŠ,
SE POD VELBOM OGLASI
KJER ZA TOLARJE POZIMI IN
POLETI TOČENO PIVO DOBIŠ**

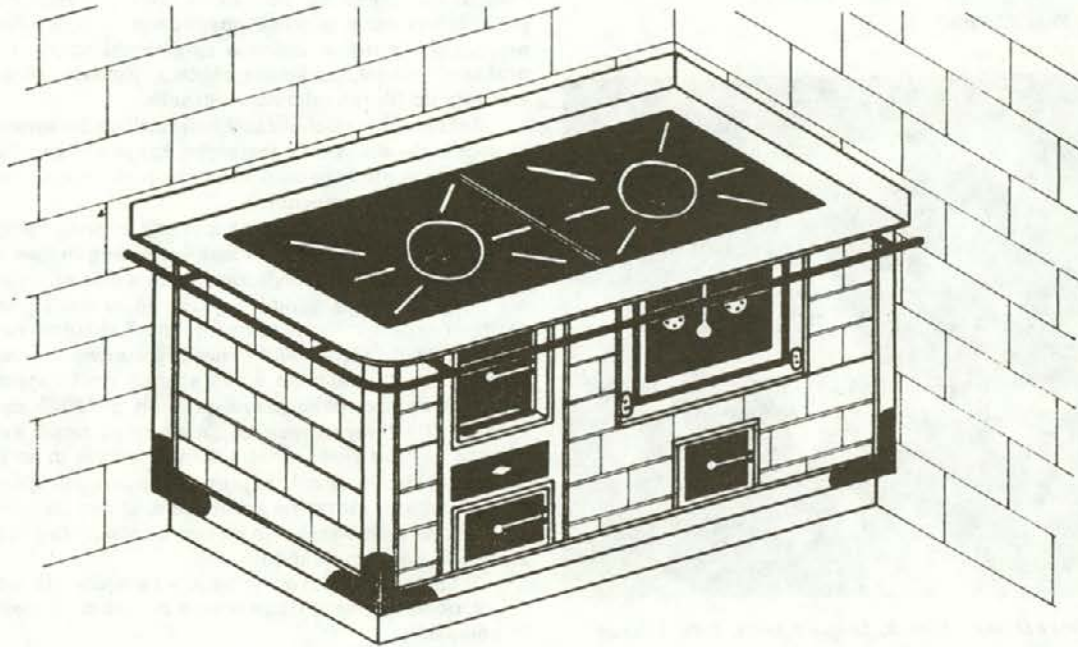
**GLAVNI TRG 1
62380 SLOVENJ GRADEC
Telefon: (0602) 42-800**

Odprto od 10. do 23. ure.

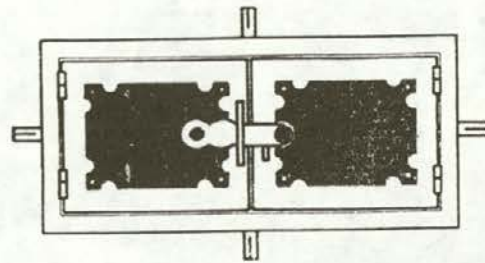
NERJAVEČA OPREMA

PEČOVNIK MILAN
Troblje 20
62380 Slovenj Gradec
telefon : 0602 44476

IZDELAVA ŠTEDILNIKOV :

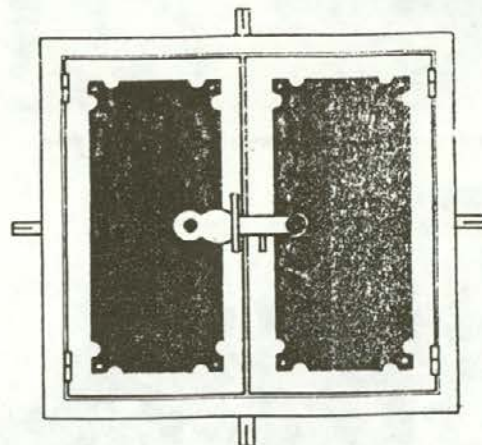
- navadni
- za centralno ogrevanje
- kombinirani el. + plin + centralno ogrevanje
- izdelava po naročilu

IZDELAVA VRAT ZA KRUŠNE PEČI

VRŠIM USLUGE :

- obdelava nerjaveče pločevine
- varjenje
- brušenje
- poliranje .....

SE PRIPOROČAM ZA NAROČILA !

Protestni shod — Foto F. Jurač

Zaskrbljeni (od leve) Dušan Mlinšek, Leopold Mori, Tone Vaukan

Kolona kamionov in drugih vozil se je pomikala skozi Sl. Gradec

Pismo javnosti ob protestnem shodu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Zakon o denacionalizaciji je v celoti odpravil zagotovilo vlade, da bo z novo zakonodajo popravila povojne krivice, brez povzročanja novih. Nasprotno: v celoti so bili potrjeni že javno politično poznani nameni vlade o politični likvidaciji gozdnih gospodarstev. Operativno izvedbo teh namer najizraziteje potrjuje Odlok o spremembi odloka o upravljanju gozdov v družbeni lastnini, za katere zakon o denacionalizaciji določa obveznost vračanja do izvedbe denacionalizacije.

Zakon o denacionalizaciji tudi različno obravnava kmetijske in gozdno gospodarske delovne organizacije, kar je v nasprotju z ustavnimi načeli. (V kmetijstvu je predvideno 5—10-letno prehodno obdobje, v gozdarstvu tega obdobja ni predpisanega).

Glede na zapletenost dokazovanja in uveljavljanja lastništva, bo postopek vračanja gozdov novim lastnikom dolgotrajen, tako bo praktično gospodarjenje v teh gozdovih zastalo za daljše obdobje (5—10 let). Na ta način bo povzročena škoda v gozdovih in nacionalnem gospodarstvu ter ogrožen nacionalni interes nad gozdovi. Gozdovi pa imajo, poleg tega, da so v Sloveniji skoraj edina obnovljiva surovina večnamensko funkcijo, kjer se tradicionalna lastnina v več stvareh umika splošnemu interesu, zlasti ekološkemu. Evropsko pravo, prav pri gozdovih zato omejuje lastninsko pravico. Gre torej za resnico, da sta gozd zaradi svojega pomena in gozdarstvo povsod v neposredni domeni države in ne posameznika ali posameznih političnih strank, ki pri nas neposredno vplivajo na vsebino in proces sprejemanja tovrstne zakonodaje, stroko pa izrivajo iz gozda. Vsi ti razlogi, zlasti pa brezzakonje na tem področju že povzročajo občutno neposredno in posredno škodo:

1. blagovna proizvodnja se je v zadnjem letu močno zmanjšala;
2. pomanjkljiva je izbira dreves pri sečnji v zasebnih gozdovih (nastajajo goloseki);
3. lastniki gozdov od posekanega lesa najpogosteje ne plačujejo nobenih obveznosti;
4. zaostaja obnova gozdov;
5. gradnja gozdnih cest je v celoti ustavljena — slabša se vzdrževanje gozdnih cest — propadajo vložena sredstva;
6. vestni trgovci izkoriščajo brezzakonje;
7. število zaposlenih v slovenskem gozdarstvu se naglo zmanjšuje.

Iz navedenega je očitno, da je gozdarstvo v kritičnem obdobju, tako, kot zdravstveno stanje gozdov, ki umirajo.

Na vse to gozdarji že ves čas opozarjamo, od danes naprej ne bomo več, pač pa javno protestiramo in zahtevamo

1. Podpiramo stavkovne zahteve sindikatov dejavnosti v ZSSS in zahtevamo, da se izpolnijo. Posebej podpiramo zahteve Sindikata gozdarstvo Slovenije za rešitev gozdarske situacije.

2. Protestiramo proti sprejetemu Zakonu o denacionalizaciji, ki je enostranski, nehuman in ni in ne more biti odraz resnične demokracije. Poskušajo ščititi interese enih, krši pravice nas gozdarjev.

3. Protestiramo, ker nam Vlada in Parlament s svojimi ukrepi jemljeta delo in vsakdanji kruh, vpelujeta anarhijo in pravno brezvladje, zasledujeta le ozke interese posameznih strank in njihovih predstavnikov. Takšna Vlada in Parlament ne moreta več predstavljati interesov vsega naroda.

4. Protestiramo, ker vsi dosedaj sprejeti ukrepi na področju gozdarstva pomenijo likvidacijo gozdarstva, stroke, javnega interesa nad gozdovi in dobesedno pometajo z ljudmi v gozdarstvu zaposlenih. Bilo nas je 7.500, sedaj nas je 4.000, ostalo nas bo kvečjemu 1.500. To je naša usoda, s katero pa se ne strinjamo. Zato:

5. ZAHTEVAMO takojšnjo spremembo Zakona o denacionalizaciji in obeh odlokov vlade, zaščito javnega interesa nad gozdovi, zahtevamo normalno delo in preživetje.

6. Zahtevamo odgovornost Vlade in pristojnih Ministrstev za vse posledice, ki jih gozd že nosi — to pa so goloseki, nedovoljene sečnje, prekinjena vlaganja v gozdove, slaba in nevdrževana infrastruktura, razprodaja premoženja.

7. Odločno zavračamo ocene, da smo za sedanje stanje in neizpolnjevanje Zakona o gozdnih krivi gozdarji (izjava g. Omana). Trdimo in lahko dokažemo ravno nasprotno. Borili smo se z vsemi sredstvi, opozarjali in prepričevali. Že s sprejetjem Moratorija o prepovedi sečnje nam je postalo jasno, kaj in kakšne bodo posledice. Te so danes že tu. Jutri bodo še večje. Zanje pa naj odgovarja tisti, ki jih je povzročil.